

Istraživanje korelacije između dodatnih aktivnosti i motivacije

Licul, Loela

Undergraduate thesis / Završni rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:296929>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-23**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

SVEUČILIŠTE JURJA DOBRILE U PULI
FAKULTET ZA ODGOJNE I OBRAZOVNE ZNANOSTI

LOELA LICUL

**ISTRAŽIVANJE KORELACIJE IZMEĐU DODATNIH
AKTIVNOSTI I MOTIVACIJE**

ZAVRŠNI RAD

PULA, 2024.

SVEUČILIŠTE JURJA DOBRILE U PULI
FAKULTET ZA ODGOJNE I OBRAZOVNE ZNANOSTI

LOELA LICUL

**ISTRAŽIVANJE KORELACIJE IZMEĐU DODATNIH
AKTIVNOSTI I MOTIVACIJE**

ZAVRŠNI RAD

JMBAG: 0303099081

STUDIJSKI SMJER: Rani i predškolski odgoj i obrazovanje

PREDMET: Metodologija pedagoških istraživanja

ZNANSTVENO PODRUČJE: Društvene znanosti

ZNANSTVENO POLJE: Pedagogija

ZNANSTVENA GRANA: Opća pedagogija

MENTORCA: doc. dr. sc. Irena Kiss

Pula, studeni 2024.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisana **Loela Licul**, ovime izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Završnog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Studnica

Loela Licul

U Puli, 19. studenog, 2024. godine

IZJAVA

o korištenju autorskog djela

Ja, **Loela Licul** dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, kao nositelju prava iskorištavanja, da moj završni rad pod nazivom Istraživanje korelacije između dodatnih aktivnosti i motivacije koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu s Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama.

Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli, 19. studenog 2024.

Potpis
Loela Licul

SADRŽAJ

1. UVOD	6
2. KARAKTERISTIKE I RAZVOJ DJECE PREDŠKOLSKE DOBI	2
3. MOTIVACIJA KAO SREDSTVO POSTIZANJA CILJEVA	6
3.1. Motivacija - pojam i teorije	7
3.2. Razvijanje motivacije kod djece	11
3.3. Psihologija motivacije	15
3.4. Kako poticati motivaciju za postizanje ciljeva	19
3.5. Utjecaj nagrade na motivaciju	21
4. VAŽNOST DODATNIH AKTIVNOSTI ZA RAZVOJ DJETETA	25
4.1. Slobodno vrijeme kao opća pojava današnjeg društva	26
4.2. Aktivnosti slobodnog vremena	29
4.3. Odgajatelj u dodatnim aktivnostima tijekom slobodnog vremena	31
4.4. Važnost dodatnih aktivnosti na razvoj djeteta	32
4.5. Dodatne aktivnosti i motivacija kod djece – korelacija	33
5. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA	35
5.1. Mjerni instrument i sudionici istraživanja	35
5.2. Predmet i svrha istraživanja	35
5.3. Hipoteze istraživačkog rada	36
5.4. Metodologija istraživanja i izvori podataka	36
5.5. Mjerni instrument i uzorak	37
5.6. Obrada podataka	37
5. REZULTATI ISTRAŽIVANJA	39
6. RASPRAVA	53
ZAKLJUČAK	57
SAŽETAK	58
SUMMARY	58
POPIS LITERATURE	62
POPIS GRAFIKONA	67
POPIS TABLICA	68

1. UVOD

U prvom dijelu rada analizira se predmet i svrha istraživanja, ciljevi i istraživačka pitanja, metodologija i izvori podataka, te sadržaj i struktura.

Drugi dio se bavi karakteristikama i razvojem djece u predškolskoj dobi kroz različite aspekte razvoja poput razvoja motorike, spoznaje, govora te socio-emocionalni razvoj.

Treći dio rada odnosi se na dodatne aktivnostima i motivaciju. Najprije se definira motivacija i njene teorije, razvijanje kod djece, psihologija motivacije, kako ju poticati za postizanje ciljeva, utjecaj nagrade na motivaciju, te se objašnjava korelacija dodatnih aktivnosti i motivacije kod djece.

Četvrti dio rada odnosi se na slobodno vrijeme kao opću pojavu današnjeg društva, te se objašnjava uloga odgajatelja u dodatnim aktivnostima tijekom slobodnog vremena i važnost dodatnih aktivnosti za razvoj djeteta.

U petom dijelu rada prikazane su metodologija istraživanja i korelacije motivacije i dodatnih aktivnosti. U svrhu navedenog koristila se online anketa.

U šestom dijelu rada analiziraju se rezultati istraživanja dobiveni putem online ankete, dok se u petom dijelu rada nalazi rasprava o provedenom istraživanju i rezultatima prethodnih, srodnih analiza.

U zaključku su navedeni rezultati istraživanja te je istaknuto da dodatne aktivnosti pružaju djeci priliku razvoja novih vještina, socijalizacije i otkrivanja svojih interesa. Poticanje djece na sudjelovanje u dodatnim aktivnostima može biti ključno za njihov razvoj i motivaciju.

2. KARAKTERISTIKE I RAZVOJ DJECE PREDŠKOLSKE DOBI

Prije detaljnijeg bavljenja temom završnog rada, koja se odnosi na dodatne aktivnosti i motivaciju djece predškolske dobi, potrebno je definirati dob djece na koju se on odnosi. Prema Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (u daljnjem tekstu Nacionalni kurikulum) „Rani i predškolski odgoj i obrazovanje te skrb o djeci dio su sustava odgoja i obrazovanja Republike Hrvatske, namijenjenoga djeci u dobi od navršениh šest mjeseci do polaska u školu. Godina prije polaska u školu je obavezna godina predškolskog odgoja i obrazovanja za svu djecu u Republici Hrvatskoj“ (Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, 2014:6). Suvremena istraživanja navode kako dijete već od najranijih dana života aktivno živi i razvija se. (Beljak, 2008). Istraživanja su pokazala kako se većina dobrih životnih navika stječe upravo u periodu ranog djetinjstva (De Privitellio, 2007).

Obrazovanje i skrb u ranom djetinjstvu predstavljaju presudnu fazu u razvoju djece, postavljajući temelje za njihov budući akademski, društveni i emocionalni rast. Programi predškolskog odgoja i skrbi fokusiraju se na podršku učenju i razvoju malih djece, omogućujući im istraživanje, eksperimentiranje i stjecanje vještina u sigurnom i poticajnom okruženju. Međutim, postoje različiti pristupi predškolskom odgoju, svaki s vlastitim ključnim principima i metodama.

Prema Matti (2022), obrazovanje i odgoj u ranom djetinjstvu igraju ključnu ulogu u razvoju djeteta. Istraživanja pokazuju da kvalitetni programi predškolskog obrazovanja i skrbi pružaju brojne prednosti. Ovi programi omogućuju djeci da istražuju, eksperimentiraju i razvijaju svoje vještine u poticajnom okruženju, čime se potiče njihov akademski, društveni i emocionalni uspjeh. Jedna od glavnih prednosti kvalitetnog predškolskog odgoja su bolji obrazovni ishodi.

Siraj i sur. (2023) ističu da djeca koja sudjeluju u kvalitetnim programima postižu bolje rezultate u pismenosti, matematici i kognitivnim vještinama u usporedbi s djecom koja ne pohađaju takve programe. To se može objasniti činjenicom da kvalitetni programi podržavaju rano učenje i razvoj, omogućujući djeci sudjelovanje u aktivnostima koje jačaju njihove osnovne jezične, pismene i matematičke vještine. Ova čvrsta osnova može pozitivno utjecati na akademski uspjeh djece tijekom školovanja i kasnije.

Osim obrazovnih prednosti, kvalitetno predškolsko obrazovanje i skrb donose i značajne socijalno-emocionalne koristi. Predškolski programi omogućuju djeci interakciju s vršnjacima, razvoj društvenih vještina i uspostavljanje pozitivnih odnosa s odraslima. Ova socijalna interakcija može pomoći djeci u razvoju empatije, komunikacijskih vještina i osjećaja pripadnosti, što je ključno za uspjeh u školi i životu (Starc i sur., 2004:10).

Na kraju, kvalitetno predškolsko obrazovanje i skrb također donose emocionalne koristi djeci. Prema Biermannu i sur. (2015), predškolski programi pružaju sigurno i poticajno okruženje u kojem djeca mogu istraživati svoja osjećanja, razvijati vještine samoregulacije i graditi otpornost. Ova emocionalna podrška može pomoći djeci u upravljanju stresom, suočavanju s teškim situacijama i izgradnji samopouzdanja.

Osiguranje kvalitetnog predškolskog odgoja i skrbi od ključne je važnosti za budućnost djeteta. To podržava cjelovit razvoj djece, postavljajući temelje za njihov budući akademski, društveni i emocionalni uspjeh. Pružajući djeci alate potrebne za postizanje uspjeha u školi i izvan nje, kvalitetno predškolsko obrazovanje i skrb mogu pomoći u smanjenju razlika u postignućima i promicati svjetliju budućnost za svu djecu.

Istraživanja su pokazala i kako osobe koje se od predškolskih dana razvile naviku bavljenja tjelovježbom, tu su naviku nastavila primjenjivati i kasnije tijekom života te si tako osigurali zdraviji život (Hraste, Đurović i Matas, 2009). Djetinjstvo je razdoblje najbržeg razvoja te navike stjecane u djetinjstvu imaju direktan utjecaj na život u cijelosti. „Kao razvoj razumijemo slijed promjena u osobinama, sposobnostima i ponašanju djeteta poradi kojih se ono mijenja te postaje sve veće, spretnije, sposobnije, društvenije, prilagodljivije, itd.“ (Starc i sur., 2004:13).

Potrebno je dobro izučiti faze dječjeg razvoja kako bi mogli djetetu stvoriti motivirajuću okolinu. „Jedno razdoblje slijedi poslije drugoga, a na stručnjaku je da poznaje svako od njih, kako bi u tijeku rada mogao reagirati na promjene koje proistječu iz specifičnosti svakoga pojedinog razvojnog razdoblja“ (Findak, 1995:17). Upravo je rano djetinjstvo vrijeme za usvajanje zdravih životnih navika (De Privitellio i Caput-Jogunica, Gulan, Boschi, 2007).

Činjenica je kako se najveći uspjeh postiže vježbama za razvoj koordinacije upravo u predškolskoj dobi, pri čemu kretanje u najvećoj mjeri pozitivno utječe na rad organa

usmjerenih disanju, dok se s pomoću pokreta potiče razvoj središnjeg živčanog sustava. Ranim uključivanjem u slobodne aktivnosti direktno se utječe na promjene u osobinama, sposobnostima i ponašanju djeteta. Ono postaje spretnije, komunikativnije, samopouzdanije, društvenije, sposobnije, prilagodljivije (Starc, Čudina Obradović, Pleša, Profaca i Letica, 2004).

Do prve se djetetove godine rast i razvoj brzo mijenja te je promatranje podijeljeno na kraća razdoblja (Starc i sur., 2004). Bitno je istaknuti kako granice razdoblja „... nisu strogo određene jer se sva djeca ne razvijaju jednako.“ (Ivanković, 1987:10). Svako dijete treba promatrati kao individu. „Razlike u rastu razvoju, gledajući do rođenja pa dalje prema pojedinim razvojnim razdobljima, nazočne su ne samo između dječaka i djevojčica nego i kod svakog pojedinog djeteta“ (Findak, 1995:18).

S obzirom na razvojne karakteristike predškolska se dob djeteta dijeli na nekoliko faza. Prema Findak (1995) osobine razvojne dobi djece dijeli se na rano djetinjstvo i predškolsko doba. Rano djetinjstvo obuhvaća period djetetova života od rođenja do navršene tri godine, dok predškolsko doba obuhvaća period od navršene tri godine do šeste ili sedme godine (Findak, 1995).

Razvoj djeteta predškolske dobi uglavnom se prati kroz različite aspekte razvoja te se s obzirom na to kod djece prati:

- Razvoj motorike
- Razvoj spoznaje
- Razvoj govora
- Socio-emocionalni razvoj (Starc i sur., 2004).

Obrazovanje i odgoj u ranom djetinjstvu doživjeli su značajne promjene, prelazeći od neformalne skrbi koju su pružali članovi obitelji i susjedi do formaliziranih predškolskih programa koji se danas smatraju ključnima za razvoj djece. U prošlosti, obitelji su se oslanjale na neformalne metode odgoja koje su pružali članovi obitelji, susjedi ili unajmljena pomoć (Vasta i sur., 2005:22). Djeca su često bila prepuštena samostalnoj igri i istraživanju uz minimalan nadzor odraslih i malo strukturiranih aktivnosti.

Ovaj neformalni pristup skrbi počeo je evoluirati tijekom industrijske revolucije, kada su sve više roditelja počeli raditi izvan kuće, što je stvorilo potrebu za pouzdanim opcijama skrbi za djecu.

Friendly i Prentice (2016) navode da su se formalizirani predškolski programi počeli razvijati krajem 19. i početkom 20. stoljeća, prvenstveno kao odgovor na potrebe obitelji s niskim prihodima. Ovi rani programi često su bili pod upravom dobrotvornih organizacija ili vjerskih zajednica, a fokusirali su se na pružanje osnovne skrbi i obrazovanja djeci iz radničkih obitelji.

Sredinom 20. stoljeća, obrazovanje i skrb u ranom djetinjstvu počeli su dobivati sve veću važnost kao ključne komponente razvoja djece. Zhang i sur. (2023) ističu da iskustva iz ranog djetinjstva značajno utječu na kognitivni, društveni i emocionalni razvoj djece. Ovo je dovelo do povećanog naglaska na obrazovanju i skrbi u ranom djetinjstvu, a kreatori politika i edukatori počeli su prepoznavati važnost pružanja kvalitetnih predškolskih programa za svu djecu, bez obzira na njihov socioekonomski status.

Danas su formalizirani predškolski programi široko prihvaćeni kao važna komponenta obrazovanja i skrbi u ranom djetinjstvu, s naglaskom na pružanje visokokvalitetne skrbi i obrazovanja koja podržavaju cjelovit razvoj djece. Predškolski programi dostupni su djeci svih dobnih skupina i socioekonomskih statusa, s raznolikim pristupima i filozofijama koje oblikuju njihovo djelovanje.

3. MOTIVACIJA KAO SREDSTVO POSTIZANJA CILJEVA

Motivacija je ključni faktor u ostvarivanju bilo kojeg cilja, bez obzira na to radi li se o osobnim, profesionalnim ili akademskim postignućima. U današnjem dinamičnom i često izazovnom svijetu, sposobnost da se održimo motiviranima može biti presudna za uspjeh. Ona je unutarnja snaga koja pokreće pojedince, potiče ih na djelovanje i pomaže im da prevladaju prepreke na putu do svojih ciljeva.

Jedan od najvažnijih aspekata motivacije je njezina sposobnost da usmjeri fokus pojedinca prema željenim ishodima. Kada je osoba motivirana, ona razvija jasnu viziju svojih ciljeva i aktivno traži načine kako do njih doći. Ova usmjerenost može se postići različitim metodama, kao što su postavljanje konkretnih i mjerljivih ciljeva, izrada planova i strategija, te kontinuirano praćenje napretka. Važno je napomenuti da motivacija nije statična; ona se može mijenjati ovisno o okolnostima, iskustvima i osobnim uvjerenjima (Beck, 2005:11).

Postoji mnogo teorija o motivaciji koje pokušavaju objasniti zašto se ljudi ponašaju na određene načine i što ih potiče na djelovanje. Teorija samoodređenja, na primjer, sugerira da je unutarnja motivacija snažnija i dugotrajnija od vanjske motivacije. Kada ljudi rade ono što ih istinski zanima i u čemu uživaju, veća je vjerojatnost da će ustrajati u svojim naporima i prevladati izazove. S druge strane, vanjski poticaji, poput novčanih nagrada ili društvenog priznanja, mogu privremeno potaknuti motivaciju, ali rijetko vode do dugoročnog uspjeha (Ihensekhien i sur., 2023:13).

Također, emocionalna komponenta motivacije igra ključnu ulogu u postizanju ciljeva. Pozitivne emocije, kao što su strast i uzbuđenje, mogu značajno povećati razinu motivacije i energije koju pojedinac ulaže u svoje ciljeve. Na primjer, sportaši često ističu kako im strast prema sportu pomaže da se suoče s teškim treninzima i izazovima natjecanja. S druge strane, negativne emocije, poput straha od neuspjeha, mogu oslabiti motivaciju i dovesti do odustajanja.

Pored unutarnjih i emocionalnih čimbenika, važno je i okruženje u kojem pojedinac djeluje. Podrška prijatelja, obitelji i kolega može značajno utjecati na razinu motivacije. Kada se ljudi osjećaju podržanima i ohrabrenima, skloniji su preuzimanju rizika i izazova. Stoga, stvaranje pozitivnog okruženja koje potiče motivaciju i suradnju može biti ključno za uspjeh.

Motivacija je snažan alat koji može značajno utjecati na sposobnost pojedinca da postigne svoje ciljeve. Razumijevanje različitih aspekata motivacije, uključujući unutarnje i vanjske čimbenike, emocionalne komponente i važnost okruženja, može pomoći pojedincima da se bolje pripreme za izazove koje donosi put ka ostvarenju njihovih snova. Kroz održavanje visoke razine motivacije, pojedinci mogu ne samo ostvariti svoje ciljeve, već i otkriti svoje potencijale i postići trajno zadovoljstvo u životu.

3.1. Motivacija – pojam i teorije

Teorijski okvir motivacije pomaže boljem i jasnijem razumijevanju što pokreće pojedince u postizanju određenih ciljeva i željenih rezultata, te kako se može ona unaprijediti s ciljem ostvarivanja ambicija. Motivacija je vrlo širok pojam, stoga je potrebno krenuti s općom definicijom koja glasi da je „motivacija teorijski pojam koji objašnjava zašto ljudi (djeca, mladi, odrasli) ili pak životinje izabiru određeni način ponašanja u određenim okruženjima i okolnostima. Na primjer: „Zašto radije pijemo nego jedemo, radije se igramo nego radimo, radije čitamo negoli komuniciramo? Ne polazimo od pretpostavke da su organizmi nepokretni sve dok ih neki motiv ne pokrene na aktivnost. Živčani sustav je stalno aktivan, čak i dok spavamo...“ (Beck, 2005:5). Ukratko, motivacija je teorijski pojam koji govori zašto se sva živa bića odlučuju ponašati na određeni način u nekom određenom trenutku. Temeljna motivacijska premisa jest da se neki organizam, odnosno živo biće, približava ciljevima ili pak aktivira u aktivnosti za koje očekuje da imaju njima željene ishode, točnije, da izbjegava aktivnosti za koje očekuje da imaju neželjene ili negativne završetke, a navedeno je svojstveno pojmu psihološkog hedonizma.

Definiranje motivacije se dodatno pojednostavljuje činjenicom da postoje različiti pristupi. „Postoje dva ključna pristupa motivaciji koja su vrlo bitna te neizbježna, a to su: regulatorni pristup i svrhoviti pristup“ (Beck, 2005:5). Kod regulatornog pristupa naglašavaju se fiziološke reakcije na ometajuće uvjete kao što je na primjer žeđ, a svrhoviti pristup ističe prirodu ponašanja koja teži ka cilju. Regulatorni i svrhoviti pristup su dva pristupa koji su ukorijenjeni u različitim povijesnim temeljima.

Teorijski okvir motivacije obuhvaća različite teorije i pristupe koji pojašnjavaju zašto ljudi reagiraju na određen način te što ih pokreće da postignu željene ciljeve. Jedna od

najpoznatijih teorija motivacije je hijerarhija potreba Abrahama Maslowa (Ihensekhien i sur., 2023). Prema njoj, ljudi imaju nekoliko razina potreba koje moraju zadovoljiti kako bi ostvarili svoj puni potencijal. Na osnovnoj razini su fiziološke potrebe poput hrane i vode, zatim slijedi potreba za sigurnošću, poštovanjem, socijalnim vezama, te na kraju, samoostvarenjem. U skladu s istom teorijom ljudi su motivirani da zadovolje svoje potrebe na nižim razinama prije nego što se okrenu ka ostvarivanju potreba i ciljeva na višoj razini.

Druga vrlo poznata teorija motivacije jest teorija očekivanja Victora Vrooma (Sutton, 2024), prema kojoj ljudi donose odluke o svojim postupcima na osnovu očekivanja da će njihovi naponi i trud dovesti do željenog cilja i rezultata. Važnost ove teorije je naglasak na vjerovanju individualca i pojedinca da može postići određene rezultate te da će to dovesti do zadovoljenja njegovih potreba.

Teoriju samodeterminacije ističe važnost samoodređenja i unutrašnje motivacije (Legault, 2017) i tvrdi da su ljudi motivirani raditi na određenim zadacima kada su potaknuti unutrašnjim faktorima kao što su kompetencija, autonomija i povezanost s drugima.

Postoje i brojne teorije koje istražuju različite aspekte motivacije, među kojima su teorija težnje za postignućem, socijalne razmjene, potrebe za pripadanjem. Kod teorije motivacije za postignućem važno je spomenuti Johna W. Atkinsona koji stoji iza toga da se ljudi razlikuju prema istaknutosti tri temeljna motiva koja se pokušavaju zadovoljiti kroz brojne aktivnosti, a to su postignuće, prihvaćenost i utjecaj (Kaplan, 2008).

Motiv za postignućem odnosi se na težnju da zadatak obavimo najbolje što znamo i možemo. Motiv za prihvaćenošću odnosi se na potrebu za tuđim prijateljstvom i podrškom, a motiv za utjecajem na težnju da postavimo kontrolu nad svojom okolinom i onime što se događa oko nas i nama samima. Ako dođe do nezadovoljenja tih motiva, dolazi do ljutnje, frustracije te gubitka samopoštovanja. Kad je riječ o školskom okruženju, najbitnije i glavno značenje ima teorija motiva za postignućem. Ona se oslanja na dva bitna kognitivna koncepta, a oni su očekivanja koja su vezana uz sveukupnu uspješnost i percepciju vrijednosti cilja. Vrlo važnu ulogu u svemu tome ima i unutrašnji sukob koji je povezan uz način na koji doživljavamo uspjeh i neuspjeh.

Teorijski okvir motivacije uključuje razne teorije i pristupe koji objašnjavaju razloge zbog kojih ljudi reagiraju na određene načine i što ih pokreće prema postizanju ciljeva. Jedna od najpoznatijih teorija motivacije je hijerarhija potreba Abrahama Maslowa (Ihensekhien i sur., 2023:22). Prema ovoj teoriji, ljudi imaju višestruke razine potreba koje trebaju zadovoljiti kako bi ostvarili svoj puni potencijal. Na najnižoj razini nalaze se fiziološke potrebe, poput hrane i vode, zatim potrebe za sigurnošću, poštovanjem i socijalnim vezama, dok je na vrhu samoostvarenje. Ova teorija sugerira da ljudi nastoje zadovoljiti svoje potrebe na nižim razinama prije nego što se usmjere prema višim ciljevima.

Osim navedenih, postoje i druge teorije koje istražuju razne aspekte motivacije, uključujući teorije o težnji za postignućem, socijalnim razmjenama i potrebama za pripadanjem. U okviru teorije motivacije za postignućem, John W. Atkinson ističe da se ljudi razlikuju prema tri temeljna motiva koja nastoje zadovoljiti kroz različite aktivnosti: postignuće, prihvaćenost i utjecaj (Kaplan, 2008).

John W. Atkinson je pretpostavio da se ponašanje koje je usmjereno prema postignuću nekog određenog cilja također može prikazati kao rezultat i ishod sukoba između dvije težnje, a one su:

- “Težnja za postizanjem uspjeha - određena je s tri elementa: motiv za uspjehom, procjenom vjerojatnosti cilja i privlačnošću cilja.
- Težnja za izbjegavanjem neuspjeha - određena je motivom za strahom od neuspjeha, procjenom vjerojatnosti da će do neuspjeha doći.
- Motivacija za postignućem rezultata - razlika između težnje za postizanjem uspjeha i težnje za izbjegavanje neuspjeha” (Vidović i sur., 2003:205).

Motivacija za postignuće jedan je od ključnih faktora koji oblikuju ponašanje pojedinca, posebno u kontekstu postavljanja i ostvarivanja ciljeva. John W. Atkinson razvija teoriju koja sugerira da se ponašanje usmjereno ka postizanju određenog cilja može razumjeti kao rezultat sukoba između dvije osnovne težnje: za postizanjem uspjeha i za izbjegavanjem neuspjeha. Ove dvije težnje ne samo da se nadopunjuju, već i utječu na pojedinačne odluke i ponašanje, oblikujući put prema uspjehu.

Težnja za postizanjem uspjeha obuhvaća tri ključna elementa: motiv za uspjehom, procjenu vjerojatnosti postizanja cilja i privlačnost samog cilja. Motiv za uspjehom se odnosi na unutarnju želju da se postigne nešto značajno, dok procjena vjerojatnosti postizanja cilja podrazumijeva analizu mogućnosti da se taj cilj ostvari. Privlačnost cilja, s druge strane, može varirati od osobe do osobe i često je povezana s osobnim interesima i vrijednostima. Kada su svi ovi elementi prisutni, pojedinac je skloniji djelovanju koje vodi ka ostvarenju tog cilja.

Suprotstavljena težnja za izbjegavanjem neuspjeha, koja je također bitan aspekt motivacije, obuhvaća strah od neuspjeha i procjenu vjerojatnosti da će do neuspjeha doći. Ova težnja često motivira ljude da izbjegavaju situacije koje bi mogle rezultirati neuspjehom, što može rezultirati prokrastinacijom ili izbjegavanjem izazova. Strah od neuspjeha može biti snažan motivator, ali također može ograničiti sposobnost pojedinca da preuzme rizike potrebne za postizanje uspjeha.

Razlika između težnje za postizanjem uspjeha i težnje za izbjegavanjem neuspjeha predstavlja motivaciju za postignuće rezultata. Ova motivacija se javlja kada je pojedinac sposoban prevladati strahove i sumnje kako bi se usmjerio prema ostvarenju svojih ciljeva. Osobe koje imaju visoku motivaciju za postignuće često su sklone preuzimanju izazova, suočavanju s neizvjesnostima i investiranju napora u ostvarenje svojih ambicija.

Atkinsonova teorija ukazuje na složenost ljudskog ponašanja u kontekstu motivacije. Pojedinci koji se bore s unutarnjim sukobima između želje za uspjehom i strahom od neuspjeha često će biti na raskrižju kada je riječ o donošenju odluka. Razumijevanje ovih težnji može pomoći u razvoju strategija za jačanje motivacije i prevladavanje strahova, što može biti ključno za postizanje trajnog uspjeha.

Stoga, motivacija za postignuće ne samo da uključuje unutarnje poticaje, već i vanjske čimbenike koji oblikuju kako pojedinci percipiraju uspjeh i neuspjeh. U konačnici, svjesnost o vlastitim težnjama i strahovima može značajno utjecati na način na koji se pojedinac suočava s izazovima, te na njegovu sposobnost da ostvari postavljene ciljeve. Ova interakcija između težnje za postizanjem uspjeha i izbjegavanjem neuspjeha oblikuje putanju svake osobe prema ostvarenju njihovih snova i ambicija.

3.2. Razvijanje motivacije kod djece

Motivirani učenici su oni koji su zainteresirani, znatiželjni, uporni te ne odustaju od željenog cilja kad naiđu poteškoće i prepreke. Takvi učenici su zadovoljni te zaista vole ono što rade, a bitna stvar kod samog početka učenja jest da dijete mora biti znatiželjno. Da bi se kod djeteta izazvala znatiželja za radom, učenjem, potrebno je primijeniti verbalne i neverbalne načine kako bi se senzorni organi (vid, sluh, njuh, dodir, ali i osjet topline) maksimalno uključili. U većini slučajeva djeca su zainteresirana za dio predmeta, dok im ostatak nije toliko zanimljiv. Kao što postoje razni interesi, tako postoje i različiti oblici motivacije koje ih pokreću, koji se dijele na unutarnju i vanjsku komponentu. Kod unutarnje motivacije se javlja sljedeće:

- dijete pokazuje interes, upornost u učenju,
- uči na kreativan način,
- ima pozitivne emocije prema školi,
- ima dublje razumijevanje naučenog gradiva,
- bolje zadržava naučeno gradivo,
- postiže bolje rezultate.

Kod vanjske motivacije izdvajamo:

- vrlo snažan utjecaj vanjskih povratnih informacija poput ocjena i pritiska,
- strah od neuspjeha,
- površan te siromašni pristup učenju,
- uče da bi zadovoljili druge (roditelje, profesore), a ne kako bi uložili u svoje znanje zbog sebe,
- usmjereni na izvršavanje samo zadanih obaveza,
- znanja koja usvoje su kruta i površna te ostaju u kratkotrajnom pamćenju“ (Bulat, 2023).

Roditelji mogu imati snažan utjecaj na dječju motivaciju putem pohvala i nagrada. Uvijek je dobro naglašavati pozitivne strane. Rijetko kad su, prijekori i kazne dobar i ispravan način za motivaciju, već u većini slučajeva navode djecu na promjenu ponašanja kako bi izbjegli kaznu. Preporučuje se da se kod nagrada izbjegava

materijalnost i potiču one nagrade koje bi mogle kod djeteta izazvati ugodu, koje su mu drage i koje ne dobiva svaki dan. Dijete se ne smije pohvaljivati prečesto, već umjereno, kada je zadatak u cijelosti odrađen. U suprotnom će polovično i površno shvaćati i odrađivati zadatke te će očekivati nagradu i pohvalu za sve što napravi, što ga u konačnici ne potiče da radnju sagleda cjelovito.

Roditelji i sve osobe koje se bave radom s djecom, prije ili kasnije susretnu se s problemom motivacije. Jeste li primijetili da, u trenutcima kad nam je teško i kad se ne osjećamo dobro, kad nam ne ide nam dobro, nismo motivirani te nam se čini da smo manje uspješni. No, što je s djecom? Ona su najčešće motivirana samo za aktivnosti koje im pružaju užitak, poput npr. sporta. Međutim, povremeno i najdraže aktivnosti postaju izazov te je vrlo važno pronaći način kako dijete motivirati i potaknuti na suradnju i samostalan, kvalitetan rad. Neki od načina na koji se to može ostvariti jesu:

- Biti dobar model i uzor djetetu -Uzrok manjka motivacije kod djece ponekad mogu biti i sami roditelji i njihov odnos prema obavezama. Djeca su poput spužva te sve što vide, upijaju, a roditelji su pravi model prema kojem djeca uče. Ako dijete vidi da roditelji nerado obavljaju svoje obaveze, vrlo sličan pristup i mišljenje imat će i ona prema svojim obavezama. Roditelji trebaju nastojati biti dobar model svojoj djeci, unatoč tome što ponekad nemaju motivaciju ili potrebnu energiju. Upravo tako dijete usvaja pravilne oblike ponašanja i odnošenja prema obavezama, a samim time dolazi i motivacija.
- Krenuti od lakših aktivnosti- poznato je da su djeca sklonija sudjelovati u onim aktivnostima u kojima su uspješna te im je tad motivacija najviša. Upravo zato je potrebno iskoristiti isti način da ih motiviramo i na one aktivnosti u kojima nisu najbolji, podižući im samopouzdanje i hrabrost za ostatak aktivnosti. Djetetu treba dati primjer da nitko od nas nije u svemu jednako dobar, ali uz volju i upornost u određenoj mjeri svladavamo i ono u čemu nismo najuspješniji. Nakon prvog odrađenog zadatka, svaki idući činit će se lakšim.
- Sport- Za sport se oduvijek vezala samo pozitivna asocijacija. Bavljenje sportom je bila i još uvijek je korisna aktivnost u svim aspektima života i sveopćeg razvoja. Bavljenje sportom usko se veže uz bolje raspoloženje, manjak stresa i

bolesti, budi se i motivacija za ostale aktivnosti i obaveze koje se trebaju obaviti. Dijete, iz treninga u trening svjedoči sve boljem rezultatu i vidljivom pomaku i napretku.

- Bitniji je proces od samog cilja- Kao i odrasli, djeca zaborave uživati u procesu ostvarivanja željenog cilja. Često je slučaj da ne igraju neku igru ili sport zbog njihove radosti i ispunjena, već zbog samog cilja ili pobjede. Vrlo je bitno dovršiti započetu aktivnost, a ne samo čekati kraj. Metoda uzastopnih grešaka, prepreka i pokušaja je najbolji i najsigurniji put do pobjede, odnosno do cilja koji se želi ostvariti i najbolji put za učenje s dugotrajnim znanjem.

- Razumijevanje i stjecanje radnih navika- Što prije dijete stekne primarne navike poput higijene, odijevanja, pospremanja igračkaka na mjesto, bit će lakše usvajanje daljnjih navika koje su znatno kompliciranije i teže. Isto tako, vrlo je važno znati da, kad dijete dođe do faze postavljanja čestog pitanja „Zašto?“, najbrži, najjednostavniji, ali ne i najbolji i najpametniji odgovor je „Zato.“ Naime, taj odgovor ne dovodi do rješenja, te ne motivira dijete. Bitno je dati odgovor koji je razuman i smislen kako bi dijete s razumijevanjem usvojilo nove spoznaje“ (Jurjević,2024). Razvijanje motivacije kod djece ključno je za njihovo osobno i obrazovno napredovanje. Motivacija igra značajnu ulogu u oblikovanju ponašanja, interesa i postignuća djece, stoga je važno razumjeti kako ju potaknuti i usmjeriti na konstruktivan način. U današnjem svijetu, gdje su izazovi i pritisci na djecu sve veći, motivacija postaje još važnija za uspjeh i dobrobit mladih.

Jedan od prvih koraka u razvoju motivacije kod djece je stvaranje pozitivnog okruženja koje potiče istraživanje i učenje. Djeca su prirodno znatiželjna, i kada im se pruži prilika da istražuju i eksperimentiraju, njihova motivacija raste. Uloga roditelja i odgajatelja u ovom procesu je ključna. Stvaranjem sigurnog i podržavajućeg okruženja, odrasli mogu pomoći djeci da se osjećaju slobodno u izražavanju svojih misli, ideja i interesa. Kada se djeca osjećaju cijenjenima i podržanima, njihova unutarnja motivacija se povećava (Jurjević, 2024).

Postavljanje realnih i dostižnih ciljeva također je od suštinskog značaja za razvoj motivacije. Djeca često gube interes ili postaju frustrirana kada su ciljevi previsoki ili

nerealni. Roditelji i učitelji trebaju raditi s djecom na postavljanju kratkoročnih i dugoročnih ciljeva koji su jasni i mjerljivi. Ovi ciljevi trebaju biti izazovni, ali ne i nedostižni. Kada djeca postignu ciljeve, bilo male ili velike, osjećaju se uspješno, što dodatno potiče njihovu motivaciju za buduće izazove.

Pozitivan povratni informacije također igraju važnu ulogu u razvoju motivacije. Kada djeca primaju pohvale i konstruktivne komentare, to jača njihovo samopouzdanje i motivaciju da nastave raditi. Važno je da povratne informacije budu specifične i usmjerene na ponašanje, a ne na samog pojedinca. Umjesto općenitih pohvala poput „dobro si to napravio“, bolje je reći „sviđa mi se kako si pristupio ovom zadatku“. Ovakav pristup pomaže djeci da razumiju svoje snage i slabosti te ih potiče na daljnji razvoj (Bulat, 2023).

Unutarnja motivacija, koja dolazi iz samih pojedinaca, također je ključna. Djeca su više motivirana kada su uključena u odluke koje se tiču njihovog učenja i aktivnosti. Ovaj koncept poznat je kao samoodređenje, i može se postići uključivanjem djece u proces postavljanja ciljeva, izbora zadataka ili tema koje žele istraživati. Kada se djeca osjećaju kao aktivni sudionici u svom učenju, njihova motivacija i angažman se značajno povećavaju.

Uz sve to, važno je poticati otpornost i sposobnost suočavanja s neuspjehom. U suvremenom društvu, djeca često doživljavaju pritisak da budu savršena, što može smanjiti njihovu motivaciju kada se suoče s neuspjehom. Učenje o važnosti neuspjeha kao sastavnog dijela procesa učenja, može pomoći djeci da razviju otpornost i zadrže motivaciju čak i kada se suočavaju s izazovima. Roditelji i učitelji trebaju naglašavati da je neuspjeh prilika za učenje i rast, a ne kraj puta (Jurjević, 2024).

Razvijanje motivacije kod djece zahtijeva holistički pristup koji uključuje stvaranje podržavajućeg okruženja, postavljanje realnih ciljeva, davanje pozitivnih povratnih informacija, poticanje unutarnje motivacije i razvijanje otpornosti. Kroz ove strategije, odrasli mogu pomoći djeci da postanu motivirani i samopouzdana pojedinci, sposobni za suočavanje s izazovima i postizanje svojih ciljeva. Motivacija je temeljni element koji oblikuje budućnost djece, a ulaganje u njihovu motivaciju osigurava ne samo njihov uspjeh, već i zadovoljstvo i ispunjenje tijekom cijelog života.

Da bi se bolje razumjela motivacija kod djece potrebno je obratiti pozornost o psihologiji motivacije. Više o istoj bit će u sljedećem poglavlju.

3.3. Psihologija motivacije

Psihologija obrazovanja je grana (pedagoška psihologija), koja istražuje psihološku stranu procesa odgoja i obrazovanja. Raščlanjujemo ju u uže cjeline: po kriteriju dobi i mjesta realizacije.

Prema kriteriju dobi dijelimo je na:

- psihologiju obrazovanja djece,
- psihologiju obrazovanja mladih,
- psihologiju obrazovanja odraslih,
- psihologiju obrazovanja osoba treće životne dobi,

dok se psihologija obrazovanja prema kriteriju mjesta realizacije dijeli na:

- psihologiju nastave (formalno obrazovanje),
- psihologiju izvannastavnih aktivnosti (razni oblici neformalnog izražavanja)” (Vidović i sur., 2003:233).

U današnjici se pretežito koriste kriteriji koji psihologiju dijele na psihologiju poučavanja i psihologiju učenja te se smatra da je psihologija obrazovanja, do danas, najuspješnija i najsvestranija primjena u praksi.

„Motivacija je ono što te tjera da počneš. Navika je ono što te tjera da nastaviš“ (Vidović i sur., 2003:123). Riječ motivacija dolazi od latinske riječi, odnosno latinskog porijekla, izvodi se iz latinskog glagola „*movere*“, a znači kretati se. Zbog toga, motivaciju u laičkom tumačenju povezujemo s pokretačkom snagom koja nas navodi na određenu aktivnost. Ona je, također, jedna od najvažnijih komponenti koja djeluje na rezultate učenja, ali isto tako i jedna od najtežih za mjerenje. Danas se motivacija u psihologiji tumači kao stanje u kojem smo iznutra pobuđeni da ostvarimo naše ciljeve, želje, potrebe. Kad je riječ o visokoj motivaciji, ona potiče na učenje, ali i na to kako će učenici naučiti, a dijeli na dvije razine: opća motivacija za učenje i specifična motivacija za učenje (Šimunić, 2019). Opća motivacija za učenje je trajna i široka dispozicija koja teži za usvajanjem vještina i znanja u raznim situacijama učenja. Značenje široke dispozicije jest da se motivacija odnosi na više područja, a ne samo na određeni sadržaj. S druge strane, specifična motivacija za učenje odnosi se na motivaciju učenika za usvajanjem sadržaja u određenom sadržaju, odnosno području.

Jedna od najpoznatijih teorija motivacije je Maslowljeva hijerarhija potreba. Sudeći po ovoj teoriji, ljudi imaju različite razine potreba poput fizioloških, socijalnih, potreba za sigurnošću, samoaktualizacije. Kada su bazični nivoi zadovoljeni, teži se prema ostvarenju viših ciljeva, a važan koncept u psihologiji motivacije je teorija očekivanja, prema kojoj ona ovisi od tri faktora:

- “vrijednosti,
- očekivanja,
- očekivanja vrijednosti” (Vidović i sur., 2007:235).

Očekivanja se odnose na vjeru u postizanje željenog rezultata. Vrijednosti se odnose na to koliko je neki cilj pojedincu bitan, a očekivanja vrijednosti odnose se na procjenu hoće li postizanje tog cilja dovesti do željenih rezultata. Psihologija motivacije proučava i strategije koje se mogu koristiti kako bi se motivacija održala. Tu spada postavljanje ciljeva, vizualizacija uspjeha, pohvala, upravljanje s vremenom te traženje podrške od bliskih ljudi. Vrlo je važno naglasiti da motivacija može varirati i da je moguće da se za određenu aktivnost poveća ili smanjuje u odnosu na druge.

Što o motivaciji za učenje misle učenici i studenti? U nastavku se nalaze primjeri intervjuiranja učenika/studenata osnovnih i srednjih škola, što su prikupili studenti Učiteljske akademije u Zagrebu

- Primjer 1. *Što misliš zašto učenici uče?* Učenica 3. razreda osnovne škole je izjavila da misli da učenici uče zato da se, kad odrastu, mogu upisati u više škole i zaposliti. Ona želi postati učiteljica, te misli da je taj posao vrlo zanimljiv i da za njega treba biti marljiv i uporan. Ako se ne uči i ako se ima samo negativne ocjene u školi, neće se moći zaposliti, a ako bude imala bolje ocjene, sve navedeno će biti moguće.
- Primjer 2. *Što te potiče na zalaganje?*
Učenici 8.razreda osnovne škole su na ovo pitanje odgovorili da ih najviše potiče pohvala roditelja. Naveli su i daljnju naobrazbu i unaprjeđivanje, tako da u životu mogu raditi ono što žele, a one ono što moraju. Jedan učenik je rekao da je najviše motiviran kada smatra da mu ocjene trebaju za upis u bolju odnosno

željenu srednju školu te kada osjeti da imati bolji odnos s roditeljima. Jedna učenica je izjavila da se najviše zalaže kada ju netko pohvali, te ju to motivira da nastavi ići istim putem.

Što se tiče teorija očekivanja, postavlja se pitanje „Zašto sam želio uspjeti?“, na koje slijedi odgovor „Zato što nisam želio izgubiti!“.

Teorije očekivanja se dijelom oslanjaju na klasične teorije potreba, ali uz to se navodi nova kognitivna dimenzija koja je ključna za razumijevanje ponašanja. Ta dimenzija, pak, određuje očekivanje buduće uspješnosti, to jest, služi kao procjena raznih aspekata našeg unutrašnjeg stanja, ali i vanjskih okolnosti s pomoću kojih se određuje intenzitet, vrsta i smjer aktivnosti kako bi se ostvario određeni cilj. Ove teorije su tumač ponašanja koja su usmjerena na zadovoljavanje viših potreba, odnosno potreba i želja za postignućem.

Psihologija motivacije igra ključnu ulogu u razumijevanju ponašanja i razvoja djece. Motivacija se može definirati kao unutarnja ili vanjska snaga koja pokreće pojedinca prema postizanju određenih ciljeva ili zadatka. Kod djece, motivacija nije samo bitna za akademski uspjeh, već i za emocionalni i socijalni razvoj. Razumijevanje različitih aspekata motivacije kod djece može pomoći roditeljima, učiteljima i stručnjacima da razviju strategije koje potiču učenje i razvoj.

Jedan od osnovnih modela motivacije koji se često primjenjuje u psihologiji je teorija hijerarhije potreba Abrahama Maslowa. Ova teorija sugerira da ljudi imaju višeslojne potrebe koje treba zadovoljiti kako bi postigli svoj puni potencijal (Jurjević, 2024). U kontekstu djece, to znači da je važno zadovoljiti osnovne fiziološke i sigurnosne potrebe prije nego što se mogu fokusirati na socijalne interakcije ili samorealizaciju. Kada su ove osnovne potrebe zadovoljene, djeca su više motivirana za sudjelovanje u aktivnostima koje potiču njihov razvoj.

Osim Maslowljeve teorije, važno je spomenuti i teoriju samodeterminacije, koju su razvili Edward Deci i Richard Ryan. Ova teorija naglašava važnost unutarnje motivacije, koja proizlazi iz želje za kompetencijom, autonomijom i povezanošću s drugima (Bulat, 2023). Djeca koja osjećaju da imaju kontrolu nad svojim učenjem i aktivnostima, kao i podršku od strane odraslih, obično su motiviranija i angažiranija.

Kada djeca preuzmu aktivnu ulogu u svom učenju, njihova unutarnja motivacija se povećava, što dovodi do boljih rezultata.

Osim unutarnje motivacije, vanjski faktori također igraju značajnu ulogu u motivaciji djece. To mogu biti nagrade, pohvale ili društveno priznanje. Iako vanjska motivacija može biti korisna, važno je da se ne oslanjamo isključivo na nju, jer prekomjerna usmjerenost na vanjske nagrade može smanjiti unutarnju motivaciju (Bulat, 2023). Na primjer, ako se djeca motiviraju samo novčanim nagradama za postignuća, mogu izgubiti interes za samu aktivnost, a motivacija će se smanjiti kada nagrada više nije prisutna.

Također, emocionalni faktori igraju ključnu ulogu u motivaciji djece. Djeca koja doživljavaju pozitivne emocije povezane s učenjem ili određenim aktivnostima sklonija su ostati motivirana i angažirana. Na primjer, ako se djeca zabavljaju tijekom učenja, vjerojatnije je da će se ponovno uključiti u slične aktivnosti. Suprotno tome, negativna iskustva mogu dovesti do straha od neuspjeha i gubitka interesa (Jurjević, 2024). Stoga, stvaranje pozitivnog i poticajnog okruženja može značajno povećati motivaciju i uspjeh djece.

Motivacija za postignuće također je važna tema u psihologiji motivacije. Prema Atkinsonovoj teoriji, ponašanje koje je usmjereno prema postizanju ciljeva može se objasniti kao rezultat sukoba između težnje za uspjehom i težnje za izbjegavanjem neuspjeha (Bulat, 2023). Djeca koja imaju snažnu težnju za uspjehom obično su motiviranija da preuzmu izazove i suoče se s rizicima, dok ona koja se boje neuspjeha mogu izbjegavati teške zadatke. Stoga, razvijanje otpornosti na neuspjeh i poticanje pozitivnog stava prema izazovima može pomoći djeci da izgrade svoju motivaciju.

Psihologija motivacije kod djece je složen i višedimenzionalan proces koji uključuje unutarnje i vanjske čimbenike, kao i emocionalne aspekte. Razumijevanje teorija motivacije, poput hijerarhije potreba i teorije samodeterminacije, može pomoći odraslima da stvore poticajno okruženje koje potiče učenje i razvoj. Oslanjanjem na pozitivne emocionalne iskustva, postavljanjem realnih ciljeva i poticanjem unutarnje motivacije, roditelji i učitelji mogu značajno doprinijeti razvoju motiviranih i uspješnih mladih pojedinaca.

3.4. Kako poticati motivaciju za postizanje ciljeva

Postoje primjereni postupci kako se u razredu može uspješno djelovati na jačanje motivacije za postizanje ciljeva. Učitelji i učiteljice to mogu postići korištenjem metoda koje potiču i suradničko i individualno učenje, a da se pri tome što više umanjuje natjecateljsko okruženje i natjecateljski duh među vršnjacima. Drugim riječima, visoke ocjene ne smiju učeniku izgledati nedostižne, već realno ostvarive uz pravilno i primjereno zalaganje. Bez motivacije, vrlo se često pojavljuje manjak energije, volje, nedostatak fokusa potrebnog za postizanje uspjeha. Postoji nekoliko učinkovitih načina na koje je moguće poticati motivaciju kako bi postigli željeni cilj (Šimunić, 2019):

- Postavljanje jasnih ciljeva i mjerljivih ciljeva - kada imamo konkretne ciljeve, lakše je vizualizirati uspjeh, te raditi na njegovom ostvarenju. Bitna stavka je razdvojiti ciljeve na manje, ostvarive korake kako bismo postigli osjećaj napretka te zadržali motivaciju do kraja.
- Pronalaženje svrhe i motivatora - može biti vrlo snažan poticaj pri ostvarivanju ciljeva. Kada radimo ono što nas istinski ispunjava, motivacija dolazi sasvim prirodno. Bitno je istražiti svoje interese i strasti kako bismo pravilno odabrali ciljeve koji nas uistinu zanimaju i motiviraju da radimo više, jače i bolje.
- Okruživanje nas samih podrškom i inspiracijom - imati pored sebe obitelj, prijatelja, mentora, bilo koju osobu koja nas voli, podržava i potiče u onome što radimo je vrlo bitna stavka, te pravi i lakši put do uspjeha. Podrška voljene osobe / osoba znači neizmjereno mnogo, jer ne samo što nam mogu pružiti poticaj, već su tu i kad nam zatreba savjet. Također, od velike pomoći mogu biti i inspirativne priče.
- Slavljenje malih uspjeha - ova stavka održava motivaciju na visokom nivou i vrlo je važno znati nagraditi samog sebe kako bi se osjetilo zadovoljstvo i motivaciju za daljnji rad i napredovanje. Ova vrsta poticaja izrazito pomaže da ostanemo ustrajni u onome što smo započeli.

- Redovito vrednovanje napretka i prilagodba ciljeva - ponekad, putevi do cilja mogu se promijeniti, a prioriteta se s vremenom mogu promijeniti. Važno je biti fleksibilan te prilagoditi svoje ciljeve, ići polako i redom kako bismo bili sigurni da su još uvijek vrijedni truda i vjerodostojni.

Motivacija je ključni element u procesu postizanja ciljeva, osobito kod djece, koja se još uvijek razvijaju i oblikuju. Poticati motivaciju kod djece ne znači samo osigurati vanjske nagrade ili pohvale, već također uključuje stvaranje okruženja koje potiče unutarnju motivaciju i samopouzdanje. Razumijevanje načina na koji se motivacija može razvijati i održavati ključno je za pomoć djeci u ostvarivanju njihovih ciljeva i potencijala.

Jedan od najvažnijih aspekata poticanja motivacije za postizanje ciljeva je postavljanje realnih i dostižnih ciljeva. Kada su ciljevi preambiciozni ili nerealni, djeca se često osjećaju frustriranim i obeshrabrenim. Postavljanje manjih, kratkoročnih ciljeva može im pružiti osjećaj postignuća koji će ih potaknuti na daljnje napore (Jurjević, 2024). Na primjer, umjesto da dijete postavi cilj da prođe cijeli grad u trčanju, bolje je postaviti cilj da svakodnevno trči određenu udaljenost. Kada djeca vide da mogu postići male ciljeve, njihovo povjerenje raste, a time i njihova motivacija za postizanje većih ciljeva.

Uloga pohvala i pozitivne povratne informacije također je od suštinske važnosti. Umjesto da se fokusiramo isključivo na krajnji rezultat, važno je naglasiti proces i trud uloženi u postizanje cilja (Šimunić, 2019). Djeca će biti više motivirana kada primaju pohvale za svoje napore, kreativnost i posvećenost, a ne samo za konačne rezultate. Ovakav pristup potiče njihovu unutarnju motivaciju i pomaže im da shvate da je važno raditi na sebi i svojim sposobnostima, a ne samo ostvarivati vanjske nagrade.

Pored postavljanja ciljeva i davanja povratnih informacija, važno je omogućiti djeci da sudjeluju u procesima donošenja odluka koji se tiču njihovog učenja i aktivnosti. Kada djeca imaju mogućnost odabrati vlastite aktivnosti, teme koje žele istraživati ili načine na koje žele postići svoje ciljeve, osjećaju se angažiranim i motiviranim. Ovaj osjećaj autonomije i kontrole nad vlastitim učenjem značajno doprinosi povećanju motivacije (Jurjević, 2024). Djeca su prirodno znatiželjna i kad im se pruži prilika da istražuju vlastite interese, njihova motivacija raste.

Dodatno, poticanje suradnje među djecom može pomoći u jačanju motivacije. Rad u grupi može stvoriti osjećaj zajedništva i podrške, što povećava motivaciju za postizanje zajedničkih ciljeva. Kroz suradničke aktivnosti, djeca mogu učiti jedni od drugih, dijeliti ideje i iskustva te razvijati međusobne odnose (Šimunić, 2019). Kada se djeca osjećaju povezano s drugima i kada znaju da ih podržavaju prijatelji i vršnjaci, njihova motivacija za postizanje ciljeva može se znatno povećati.

Naposljetku, važno je razvijati otpornost kod djece kako bi se mogla nositi s neuspjesima i izazovima. Učiti djecu da vide neuspjeh kao priliku za rast i učenje ključno je za održavanje motivacije (Jurjević, 2024). Odrasli trebaju poticati djecu da preuzmu rizike i suoče se s izazovima, a ne da se boje neuspjeha. Razvijanje otpornosti može im pomoći da ostanu motivirani i usmjereni prema svojim ciljevima, čak i kada se suočavaju s poteškoćama.

Poticanje motivacije za postizanje ciljeva kod djece zahtijeva sveobuhvatan pristup koji uključuje postavljanje realnih ciljeva, davanje pozitivnih povratnih informacija, omogućavanje autonomije, poticanje suradnje i razvoj otpornosti. Odrasli imaju ključnu ulogu u ovom procesu, jer njihov angažman i podrška mogu značajno doprinijeti razvoju motiviranih i uspješnih mladih pojedinaca. Motivacija nije samo sredstvo za postizanje ciljeva, već temelj za razvoj osobnosti i samopouzdanja kod djece.

3.5. Utjecaj nagrade na motivaciju

Poticaji i nagrade su svuda oko nas, bili pozitivni ili negativni. Djeluju na naše ponašanje i ponašanje ljudi oko nas, koja su oblikovana vanjskim ili unutarnjim aspektom motivacije. Naime, djelovanje određenog poticaja na pojedinca ne ovisi samo o pozitivnom ili negativnom efektu, već o njegovoj ličnosti i karakteru (Mišetić i Kovačević, 2010). Poticaji od voljene i drage osobe, ili pak osoba koje nas odgajaju, imaju vrlo jak utjecaj na aktivnosti, ali i na karakter. Na neki način nas oblikuje u osobe koje postajemo. Djeca su radoznala, žele učiti i znati više. Njihovo ponašanje je intrinzično motivirano, ali je naučeno ekstrinzičnim, vanjskim poticajima.

“Nagrada je često korištena strategija kad je u pitanju motivacija i motiviranje djece i mladih” (Mišetić i Kovačević, 2010:557). Njen utjecaj na motivaciju može biti kompleksan te ovisiti o raznim čimbenicima. Nagrade mogu pružiti vanjsku motivaciju

koja dolazi od samog pojedinca, a mogu se pružiti u obliku pohvale, koja igra vrlo bitnu ulogu te u vidu materijalnih dobara, priznanja ili drugih poticaja. Poznato je da se, kada djeca primaju nagrade u bilo kojem obliku, njihova motivacija za postizanjem i ostvarenjem ciljeva znatno povećava.

Pozitivan utjecaj nagrada lako je vidljiv i prepoznatljiv u situacijama kada se koriste kao sredstvo za povećanje samopouzdanja i samopoštovanja djece. Dodijeljena pohvala ili priznanje za uloženi trud ili postignuće rezultira ojačanju njihove vjere u sebe i svoje sposobnosti te ih potiče da se i dalje razvijaju i napreduju. Nagrade također mogu biti korisne za razvijanje novih vještina ili navika, jer djeca često povezuju primanje nagrade s uspjehom.

Međutim, postoji i druga, negativna strana nagrada. "Kada se nagrade koriste isključivo kao način za povećanje motivacije, veliki je rizik da djeca svoju pažnju, fokus i koncentraciju usmjere isključivo na nagradu i izgube onu najbitniju, intrinzičnu motivaciju. Ako se djeca naviknu na primanje nagrada za svaki uspjeh ili prepreku/napor, postaju ovisna o vanjskim poticajima te gube interes za aktivnost kada nagrada nije prisutna, ili kad saznaju da je nema" (Mišetić i Kovačević 2010:559).

Važno je napomenuti da priroda nagrade, odnosno njena vrsta i način dodjele može imati razne učinke na djecu i na njihovu motivaciju. Nagrade poput usmenih pohvala i priznanja imaju pozitivan utjecaj, ali s druge strane, nagrade u obliku materijalnih stvari i novca imaju vrlo kratak i loš utjecaj na motivaciju jer ne podržavaju razvijanje unutarnjih vrijednosti.

Utjecaj nagrada na motivaciju djece predstavlja važnu temu u psihologiji, koja se odnosi na načine na koje vanjski poticaji mogu oblikovati ponašanje i stavove prema učenju i postizanju ciljeva. Nagrade, bilo u obliku pohvala, materijalnih poticaja ili društvenog priznanja, mogu imati značajan utjecaj na motivaciju djece. Razumijevanje ovog utjecaja ključno je za razvoj učinkovitih strategija koje potiču pozitivno ponašanje i želju za učenjem.

Jedan od glavnih načina na koji nagrade mogu utjecati na motivaciju djece je kroz vanjsku motivaciju. Vanjska motivacija se odnosi na poticaje koji dolaze iz vanjskog okruženja, kao što su novčane nagrade, igračke ili pohvale. Ove nagrade mogu potaknuti djecu da se angažiraju u određenim aktivnostima, posebno u situacijama

kada im nedostaje unutarnje motivacije ili interesa (Jurjević, 2024). Na primjer, dijete koje ne pokazuje interes za čitanje može biti motivirano nagradom u obliku dodatnog vremena za igru nakon što završi knjigu. Međutim, postoji rizik da se djeca počnu fokusirati isključivo na nagradu umjesto na samu aktivnost, što može smanjiti njihovu unutarnju motivaciju.

Osim vanjske motivacije, nagrade mogu igrati ključnu ulogu u jačanju pozitivnog ponašanja i postizanja ciljeva. Kada djeca primaju nagrade za svoja postignuća, to može povećati njihovo samopouzdanje i motivaciju da nastave raditi na sličnim zadacima (Šimunić, 2019). Na primjer, učenik koji redovito dobiva pohvale za svoj trud na zadacima vjerojatno će se osjećati motiviranim da nastavi raditi i truditi se. Ovakva povratna informacija pruža djeci osjećaj da su njihovi napori prepoznati i cijenjeni, što ih potiče na daljnje angažiranje.

Međutim, važno je napomenuti da prekomjerno oslanjanje na nagrade može imati i negativne posljedice. Kada se nagrade koriste previše ili su previše usredotočene na vanjske poticaje, djeca mogu postati ovisna o njima i izgubiti interes za aktivnosti koje se nagrađuju. Na primjer, ako dijete redovito dobiva slatkiše kao nagradu za svaki uspjeh u školi, može prestati cijeniti sam proces učenja, a umjesto toga usmjeriti svoju pozornost na dobivanje slatkiša (Jurjević, 2024). U takvim slučajevima, motivacija se može pretvoriti u vanjsku potrebu, a unutarnja motivacija koja je ključna za trajni interes i ljubav prema učenju može oslabjeti.

Kako bi se postigla ravnoteža između vanjskih nagrada i unutarnje motivacije, važno je koristiti nagrade kao alat za poticanje, a ne kao primarni motivator. Odrasli bi trebali naglašavati važnost procesa učenja i napora, a ne samo rezultata. Na primjer, umjesto da nagrade budu usmjerene samo na konačne rezultate, pohvale za trud i angažman u radu mogu stvoriti dublje emocionalno povezivanje s aktivnostima (Šimunić, 2019). Ovakav pristup može potaknuti djecu da razvijaju vlastitu ljubav prema učenju i postizanju ciljeva.

Pored toga, preporučuje se da se nagrade prilagode interesima i potrebama djece. Djeca su različita i ono što motivira jedno dijete ne mora nužno motivirati drugo. Odrasli bi trebali pokušati razumjeti što djetetu znači nagrada i kako je mogu koristiti u poticanju njegovih interesa. Ovo može uključivati kreativne nagrade, kao što su

dodatne aktivnosti ili vrijeme za igru, koje su usklađene s interesima djeteta (Jurjević, 2024).

Utjecaj nagrada na motivaciju djece je složen proces koji zahtijeva pažljivo razmatranje. Nagrade mogu biti korisne u poticanju angažmana i postizanja ciljeva, ali prekomjerno oslanjanje na njih može oslabiti unutarnju motivaciju. Odrasli igraju ključnu ulogu u usmjeravanju ovog procesa, osiguravajući da nagrade budu uravnotežene s fokusom na razvoj ljubavi prema učenju i postizanju ciljeva. Kroz pravilan pristup, nagrade mogu postati važan alat u poticanju djece da ostvaruju svoje potencijale i razvijaju pozitivne navike u učenju.

4. VAŽNOST DODATNIH AKTIVNOSTI ZA RAZVOJ DJETETA

U korelaciji dodatnih aktivnosti i motivacije, važan čimbenik je slobodno vrijeme, pa se ono objašnjava kao opća pojava današnjeg društva, kroz aktivnosti kojim je ispunjeno i ulogu odgajatelja u dodatnim aktivnostima.

Dodatne aktivnosti igraju ključnu ulogu u sveukupnom razvoju djeteta, pružajući im prilike da istraže svoje interese, razviju nove vještine i izgrade socijalne odnose. Ove aktivnosti, koje se često odvijaju izvan formalnog obrazovnog sustava, omogućuju djeci da se bave različitim vrstama učenja i osobnog razvoja, što može značajno doprinijeti njihovom emocionalnom, društvenom i kognitivnom rastu.

Jedan od najvažnijih aspekata dodatnih aktivnosti je razvoj socijalnih vještina. Kroz sudjelovanje u timskim sportovima, glazbenim grupama ili dramskim predstavama, djeca uče kako raditi s drugima, komunicirati i rješavati konflikte. Ove interakcije im pomažu razviti emocionalnu inteligenciju, koja je bitna za izgradnju odnosa tijekom cijelog života. Djeca koja sudjeluju u dodatnim aktivnostima često postaju samopouzdanija, otvorenija i spremnija za suradnju, što je ključno za uspjeh u društvenom okruženju.

Dodatne aktivnosti također omogućuju djeci da istražuju svoje interese i talente izvan okvira školskog kurikulumu. Bilo da se radi o sportu, umjetnosti, glazbi ili znanstvenim aktivnostima, djeca imaju priliku razviti svoje sposobnosti i stvoriti strast prema nečemu što možda nije pokriveno u učionici. Ovaj oblik samopouzdanja i strasti može dovesti do boljih akademskih rezultata, jer djeca koja se bave aktivnostima koje ih zanimaju često postaju motiviranija i angažiranija u učenju. Na taj način, dodatne aktivnosti doprinose razvoju pozitivnog stava prema obrazovanju i učenju u cjelini.

Fizička aktivnost također je značajan aspekt dodatnih aktivnosti. Sudjelovanje u sportu ili drugim fizičkim aktivnostima pomaže djeci da razviju motoričke vještine, jačaju svoje tijelo i poboljšavaju opće zdravlje. Redovita tjelesna aktivnost može smanjiti rizik od pretilosti, poboljšati kardiorespiratornu izdržljivost i povećati razinu energije. Osim fizičkih prednosti, sport može biti izvrstan način za učenje važnih životnih lekcija, kao što su disciplina, timski rad i postavljanje ciljeva.

Emocionalni razvoj također je područje u kojem dodatne aktivnosti igraju ključnu ulogu. Sudjelovanje u aktivnostima koje zahtijevaju kreativnost, kao što su slikanje, drama ili ples, omogućuje djeci da izraze svoje emocije i istraže svoj identitet. Ove aktivnosti pomažu djeci da se nose sa stresom, razvijaju otpornost i jačaju svoje emocionalno blagostanje. Kada djeca imaju priliku izraziti se kreativno, osjećaju se ispunjenije i sretnije, što doprinosi njihovoj općenitoj emocionalnoj stabilnosti.

Dodatne aktivnosti također nude priliku za razvoj vještina koje nisu uvijek naglašene u školama. Na primjer, sudjelovanje u radionicama, tečajevima ili klubovima može pomoći djeci da nauče vještine poput kritičkog razmišljanja, kreativnog rješavanja problema i liderstva. Ove vještine su neprocjenjive i mogu ih pripremiti za uspjeh u budućim akademskim i profesionalnim izazovima.

U konačnici, dodatne aktivnosti obogaćuju iskustvo djeteta i omogućuju holistički razvoj. Djeca koja sudjeluju u raznolikim aktivnostima imaju priliku naučiti o različitim kulturama, idejama i perspektivama, što potiče njihovu otvorenost i toleranciju prema drugima. Ovaj aspekt razvoja posebno je važan u današnjem globaliziranom svijetu, gdje je razumijevanje i prihvaćanje različitosti ključno za suživot i suradnju. (

4.1. Slobodno vrijeme kao opća pojava današnjeg društva

Razlika između slobodnih aktivnosti i slobodnog vremena leži u njihovoj prirodi. Slobodne aktivnosti su one koje pojedinac odabire i u kojima uživa, dok slobodno vrijeme predstavlja period u kojem pojedinac nije obvezan obavljati radne ili druge obaveze (Martinčević, 2010). Ova razlika je važna jer omogućava razumijevanje da slobodno vrijeme nije samo odsustvo obaveza, već prilika za osobni razvoj i zadovoljstvo. Kvalitetno iskorištavanje slobodnog vremena je ključno za postizanje ravnoteže između poslovnog i privatnog života i podrazumijeva pronalaženje aktivnosti koje nas ispunjavaju i koje su u skladu s našim interesima i vrijednostima. Na primjer, neki ljudi vole čitati knjige, dok drugi preferiraju vježbanje ili druženje s prijateljima. Važno je da svatko pronađe svoje interese te ih njeguje u slobodno vrijeme.

Međutim, otegotni faktori, poput pomanjkanja novca mogu ograničiti mogućnosti za provođenje određenih aktivnosti koje zahtijevaju financijska sredstva, poput putovanja ili odlaska na koncerte (Kaneko, 2023). Osim navedenog, nedovoljan broj

potrebnih kadrova može otežati organizaciju određenih aktivnosti, poput sportskih ili kulturnih događanja. Premali broj organiziranih struktura koje bi se bavile čovjekovom aktivnošću može ograničiti izbor aktivnosti dostupnih u određenom području. Unatoč poteškoćama, važno je da svatko pokuša pronaći načine za iskorištavanje slobodnog vremena na najbolji mogući način. Navedeno može uključivati pronalaženje jeftinijih ili besplatnih alternativa za aktivnosti koje zahtijevaju novac, kao što su posjeti muzejima ili šetnje u prirodi. Također, pojedinac može razmotriti mogućnost volontiranja ili sudjelovanja u lokalnim zajednicama kako bi se angažirao u aktivnostima koje su mu zanimljive. Predškolskom djetetu je bitnu ulogu u motivaciji za slobodne aktivnosti ima roditelj. Činjenica je kako kvalitetno i svrhovito provedeno slobodne vrijeme ima pozitivan učinak na razvoj djeteta te iz toga razloga djecu i mlade treba pravilno poticati na upravljanje slobodnim vremenom već od najranije dobi. "Roditeljska je funkcija informirati, usmjeriti i poduprijeti dijete u odabiru određenih aktivnosti i bavljenju njima" (Pejić Papak, Vidulin, 2016:65-66).

U suvremenom društvu slobodno vrijeme postalo je važan aspekt života, osobito kod djece. Ova pojava, koja se sve više razvija i mijenja s napretkom tehnologije, urbanizacijom i društvenim promjenama, ima značajan utjecaj na način na koji djeca provode svoje vrijeme i razvijaju se. Slobodno vrijeme predstavlja vrijeme koje djeca mogu posvetiti aktivnostima koje ih zanimaju, bez obveza i pritiska, te ima ključnu ulogu u njihovom emocionalnom, socijalnom i kognitivnom razvoju.

Jedan od ključnih elemenata slobodnog vremena kod djece je sloboda izbora. U današnje vrijeme djeca imaju više mogućnosti nego ikada prije kada je riječ o aktivnostima koje mogu odabrati. Od sportskih timova, umjetničkih radionica, do digitalnih igara i online platformi, djeca imaju priliku istraživati svoje interese i strasti. Ova sloboda izbora potiče djecu da preuzmu odgovornost za svoje odluke, razvijaju vlastite preferencije i uče o posljedicama svojih izbora. U tom kontekstu, slobodno vrijeme ne predstavlja samo pasivno provođenje vremena, već aktivno sudjelovanje u oblikovanju vlastitog identiteta (Pejić Papak, Vidulin, 2016:62).

Dodatno, slobodno vrijeme je bitno za razvoj socijalnih vještina. Kroz sudjelovanje u različitim aktivnostima, djeca se povezuju s vršnjacima, uče suradnji, komunikaciji i rješavanju sukoba. Ove interakcije doprinose izgradnji emocionalne inteligencije i socijalne otpornosti. U današnjem društvu, gdje se često naglašava važnost društvene

povezanosti, slobodno vrijeme postaje prostor u kojem djeca mogu razvijati prijateljstva i učiti o međuljudskim odnosima.

Upravo u ovom kontekstu, tehnologija igra dvostruku ulogu u slobodnom vremenu djece. S jedne strane, digitalne platforme i igre mogu pružiti djeci priliku za kreativnost i interakciju s drugima, dok s druge strane mogu dovesti do izolacije i smanjenja fizičke aktivnosti. Ovisnost o tehnologiji i digitalnim uređajima postaje sve veći izazov u suvremenom društvu, a roditelji i odgajatelji suočavaju se s pitanjem kako pronaći ravnotežu između slobodnog vremena provedenog pred ekranom i aktivnostima koje uključuju fizičku igru i društvene interakcije. Važno je poticati djecu da koriste tehnologiju kao alat za učenje i kreativnost, a ne kao zamjenu za stvarne međuljudske odnose.

Fizička aktivnost također je ključna komponenta slobodnog vremena. U eri gdje su djeca sve manje aktivna zbog sjedilačkog načina života, slobodno vrijeme predstavlja priliku za igru, sport i tjelesnu aktivnost. Redovita tjelesna aktivnost ne samo da poboljšava fizičko zdravlje, već također doprinosi emocionalnom blagostanju i psihološkoj otpornosti. Slobodno vrijeme provedeno u fizičkim aktivnostima potiče djecu na razvijanje zdravih navika koje će im koristiti tijekom cijelog života (Starc i sur., 2004:23).

Osim toga, slobodno vrijeme igra važnu ulogu u razvoju kreativnosti i mašte. Aktivnosti poput slikanja, sviranja instrumenta, pisanja ili igračaka potiču djecu da izraze svoje ideje i osjećaje na različite načine. U današnjem svijetu, gdje se kreativno razmišljanje smatra ključnom vještinom, slobodno vrijeme omogućuje djeci da istraže i razviju svoje talente, čime se povećava njihova sposobnost inovativnog rješavanja problema.

Međutim, s obzirom na brzinu suvremenog života i pritiske koji dolaze iz različitih smjerova, važno je osigurati da djeca imaju dovoljno slobodnog vremena. Prekomjerno opterećenje školskim obvezama, dodatnim aktivnostima i tehnologijom može dovesti do stresa i preopterećenja, što može negativno utjecati na njihovo emocionalno zdravlje. Roditelji i odgajatelji trebaju promovirati ravnotežu između obveza i slobodnog vremena, potičući djecu da se opuste, uživaju u igri i provedu kvalitetno vrijeme s obitelji i prijateljima.

Slobodno vrijeme predstavlja ključni aspekt života djece u današnjem društvu. Ono im omogućuje istraživanje interesa, razvoj socijalnih vještina, fizičku aktivnost i

kreativno izražavanje. Kako se suvremeno društvo i tehnologija razvijaju, važno je osvježiti pristup slobodnom vremenu i osigurati da djeca imaju priliku za zdrav i uravnotežen razvoj. Slobodno vrijeme ne bi trebalo biti samo pauza od obveza, već prilika za rast, učenje i stvaranje trajnih uspomena.

4.2 Aktivnosti slobodnog vremena

Slobodne aktivnosti služe za strukturiranje djetetovog slobodnog vremena te upravo zbog toga takve bi aktivnosti trebale biti prilagođene dobi, zabavne i pružati mogućnost za razvoj osobnih potencijala. One se smatraju samopotkrepljujućim te je u skladu s time njihovo obavljanje samo po sebi nagrada (Bačkonja, 2018). Svaki vrtić u skladu s interesima djece razvija raznovrsne slobodne aktivnosti kojima dopunjuje i podiže kvalitetu svog odgojnoga rada. Vrijeme koje dijete provodi baveći se slobodnim aktivnostima doprinosi stvaranju novih prijateljstava, novih iskustava te u prihvaćanju vlastitih jakih strana i ograničenja. Broj i vrsta aktivnosti kojom će se dijete baviti ponajviše ovisi o interesima i dobi. Nekoje djeci dovoljna jedna aktivnost, dok druga žele isprobati više aktivnosti i sve im je novo i zabavno. Zbog toga je potrebno pratiti djetetov ritam i interes (Bačkonja, 2018). Slobodno vrijeme djece i mladih nije jednako kao i slobodno vrijeme odraslih, pa s obzirom na to Badrić i Prskalo prema Previšić (1987) navode kako „Djeca i mladi imaju znatno više slobodnog vremena od odraslih te zbog svog specifičnog biopsihosocijalnog statusa u okolini i društvu, njihovo slobodno vrijeme mora biti specifično i organizirano, a ne prepušteno slučaju.“(2011:480)

Tijekom slobodnog vremena vrlo je bitan njegov sadržaj, odnosno raznovrsne i različite aktivnosti kojima se čovjek bavi. A bavljenje nekom aktivnošću tijekom slobodnog vremena ukazuje na vrlo prislan i predan odnos subjekta (djeca, mladi i dr.) s djelatnošću. Te aktivnosti baziraju se na interesima pa se i tako nazivaju - interesne aktivnosti (Jeđud, Novak, 2006). Interesne aktivnosti odvijaju se spontano, što znači bez ikakvog planiranja sadržaja, već se dešavaju proizvoljno. Svaka interesna aktivnost je individualna, što znači da ih ima podosta te su različitih vrsta i ukusa. Pojedinač kroz njih izražava svoj osobni stil te njihovo obavljanje je samo po sebi jedna vrsta nagrade za pojedinca. Rosić (2005) u svom radu navodi kako su aktivnosti

slobodnog vremena različite i raznovrsne, te ih svrstava u dvije skupine, koje se dijele na:

- područje tjelesno - zdravstvene i ekološke kulture,
- područje kognicije, etike, radnog i tehničkog područja, estetike.

Poznata je dostupnost sve većeg broja slobodnih aktivnosti, od raznih vrsta plesova, sportova, do škola, radionica, stranih jezika. Kako bi otkrili interese djeteta potrebno je razgovarati, poslušati ga, čuti čime se želi baviti. Zatim se preporučuje da se prije donošenja odluke o pohađanju neke slobodne aktivnosti odvedu u neku od grupa kako bi stekao dojam o njenom sadržaju (Glavaš, 2011). Dijete treba biti aktivni sudionik u svim fazama odabira svojih slobodnih aktivnosti, dok je zadatak roditelja da konstantno, nenametljivo potiču djecu na korištenje istih.

Svaka odgojna sredina se razvija prema svojim mogućnostima, interesu mladeži i djece, a raznovrsne izvannastavne aktivnosti su načini kojima se upotpunjuje kvaliteta odgojnog rada. Neizmjerno je bitno da svaki odgajatelj u svom radu sudjeluje u realizaciji slobodnog vremena i slobodnih aktivnosti.

Nadalje u svom radu Rosić (2005) donosi podjelu aktivnosti kojima se djeca/mladi bave tijekom slobodnog vremena:

- Za odmor je proces, vrlo bitan, osvježavanja i obnavljanja energije i uspostavljanje novih snaga koje su čovjeku potrebne za rad i život. Postoje brojne aktivnosti koje su namijenjene odmoru, a sastoje se od pasivnog i aktivnog oblika. U aktivne oblike odmaranja spadaju šetnja, izleti, lagane igre, kupanja na plaži i slično. Ovakve aktivnosti mogu se provoditi bilo gdje i na razne načine, na raznim mjestima.
- Rekreacija - u ovu skupinu aktivnosti spadaju svi oblici rekreacije u najširem smislu te riječi. Zadatak i sličnost koju dijele s prethodnom skupinom su zadatci aktivnog odmora, poput zabavne razonode i zabave na više načina (društvene i pokretne igre, kupanje, izlasci i slično).
- Razvoj ličnosti - u ovu skupinu ubrajaju se aktivnosti koje se koriste za razvoj ličnosti. Koriste se također, različita područja ljudske djelatnosti (obrazovne, umjetničke, društvene, kulturne, informativno-poučne i druge...). Cilj, svrha i

zadatak svih je obogatiti život odgajnika te da ga učiniti poučnim, ali i zanimljivim, raznovrsnim, korisnim i ugodnim.

Da bi pravilno i uspješno organizirali slobodno vrijeme potrebno je ustanoviti količinu vremena kojom odgajatelji raspolažu i koje aktivnosti ih najviše interesiraju, te zašto, pomaže li bavljenje tim aktivnostima u radu, kako ga najradije provode te je li im potrebno osigurati i druge sadržaje. Sve ovo su vrlo bitne i dragocjene informacije kojima odgajatelj mora raspolagati, a način na koji ih može prikupiti su ankete, razgovor i promatranje.

4.3. Odgajatelj u dodatnim aktivnostima tijekom slobodnog vremena

Odgajatelji su osobe koje se profesionalno bave skrbi, odgojem i obrazovanjem djece i mladih osoba. Njihova je uloga neizmjenno važna kad je riječ o pružanju podrške i razvoju djece u različitim aspektima njihovog života. Oni su također odgovorni za stvaranje sigurnog, ali i poticajnog okruženja. Odgajatelji su tu prisutni kako bi se brinuli o njihovom fizičkom i emocionalnom razvoju. Kroz svoju prisutnost, oni djeci omogućuju osjećaj potpune sigurnosti, pažnje i povjerenja. Osim brige o emocionalnom i fizičkom stanju, odgajatelji također imaju još jednu bitnu obavezu, a ona je obrazovanje djece (Stojanović i sur., 2007). Provode se različite odgojne i obrazovne aktivnosti i programi kako bi djeca što bolje i bogatije stekla nova znanja, nove vještine te razvijala svoje postojeće potencijale. Kroz igru, aktivnosti i učenje kroz igru, odgajatelji potiču jezični, motorički, kognitivni i socijalni razvoj djece. Jedna vrlo važna stavka kod odgajatelja jest da imaju ulogu mentora i uzora za djecu. Pružaju podršku i daju smjernice kako bi se kod djece razvila samostalnost i moralne vrijednosti. Odgajatelji mogu i inspiriraju djecu da budu najbolja verzija sebe te ih potiču na postizanje uspjeha i osobnog rasta.

Komunikacija, empatija, suradnja i poštivanje jedni drugih je jedna od mnogih vrlo važnih komponenti kod odgajatelja i čemu trebaju usmjeravati djecu. Kroz grupne aktivnosti i interakciju s vršnjacima, pomažu djeci u razvijanju socijalnih vještina te izgradnji pozitivnih odnosa među djecom i mladima (Rosić, 2005). Ukratko, odgajatelji su ključni čimbenici u odgoju, obrazovanju i skrbi djece i mladih. Njihova najvažnija uloga je podrška, inspiracija i biti vodič, odnosno mentor u razvoju djece u svim aspektima djetetovog života.

Odgajatelj tijekom dodatnih aktivnosti u slobodnom vremenu igraju izuzetno važnu ulogu u razvoju djece i mladih. Prvo, a ujedno i najbitnije, odgajatelj tijekom dodatnih aktivnosti pružaju poticajno i sigurno okruženje. Oni su zaduženi i odgovorni za provedbu i planiranje aktivnosti koje potiču kreativnost, timski rad, socijalnost, to jest socijalne vještine i samopouzdanje. Dodatne aktivnosti isto tako pružaju priliku za učenje izvan učionice. Odgajatelji mogu koristiti dodatne aktivnosti kao sredstvo za poučavanje i razvoj različitih kompetencija (Rosić, 2005). Kroz sportske aktivnosti vrlo se lako nauči o timskom radu, poštivanju, komunikaciji i slično. Kroz umjetničke radionice djeca uče o kreativnosti, stvaralaštvu te kako se izraziti umjetnički i naučiti razviti estetski osjećaj. Odgajatelji su tu kako bi pružili smjernice i dali podršku tijekom cijelog procesa učenja i razvijanja. Vrlo je važno napomenuti također da kroz grupne aktivnosti, djeca imaju priliku naučiti komunicirati i međusobno se poštivati. U to ulazi rješavanje konflikta i jedna od najbitnijih stvari jest, uvažavati, odnosno prihvaćati različitosti te ih istodobno i razumjeti.

4.4. Važnost dodatnih aktivnosti na razvoj djeteta

Brojna istraživanja su pokazala kako „Rane motoričke aktivnosti čine temelj za razvoj osnovnih pokreta i prirodnih oblika kretanja koji se pojavljuju u dobi između druge i sedme godine“ (Starc i sur., 2004:16). Baš iz toga razloga bi djeca trebala što više vremena provoditi u igri i kretanju na otvorenom koje su zapravo preduvjet za usvajanje drugih motoričkih radnji (Rečić, 2006).

Dijete dobiva brojne benefite od tjelesnih aktivnosti. Tako Tkalčić, Horvatin i Kralj (2000) kao neke prednosti tjelesne aktivnosti na djetetov razvoj ističu jačanje organizma, bogatije otkrivanje svijeta preko perceptivnog sustava, razvijanje natjecateljskih vještina i moralne odgovornosti. Brdar i Lončarić (2004) u svom istraživanju ističu kako je vidljivo da djeca i adolescenti koji se bave tjelesnom aktivnošću u slobodno vrijeme od iste imaju brojne benefite poput boljeg uspjeha u školi, lakše rješavanje stresa, bolji društveni život i veću razinu zadovoljstva iskorištenim slobodnim vremenom (Rečić, 2006). Budući da smo se u radu dotekli plesa kao slobodne aktivnosti, moramo napomenuti kako ples potiče dijete razvoj pozitivnih moralnih osobina kao što su upornost, smjelost, discipliniranost, poštenje, kulturno ponašanje. Djeca koja se bave plesom povećavaju svoje samopouzdanje,

nadilaze strah od nepoznatog, tremu prilikom javnih nastupa. Plesom dijete rasterećuje svoje psihičko zdravlje, ono realizira sadržaje i aktivnosti koje u stvarnosti možda nikada ne bi provelo naziva se obrambeni mehanizam. Prskalo i Sporiš (2016) navode kako se dobrobit plesa se može očitati kroz očuvanje zdravlja i poboljšanje kvalitete zdravlja. Findak i Delija (2001) u svom radu kao benefit plesa ističu pravilno držanje tijela, bolje mentalno zdravlje te jaču koordinaciju kod djece. Kroz grupnu uključenost u ples djeca se emocionalno razvijaju, ali i razvijaju socijalne vještine (Faber, 2016). Ples kod djeteta pozitivno utječe na razvoj osobina kao što su upornost, samopouzdanost, discipliniranost, komunikativnost. „Djetetovo prilagođavanje partneru u plesnoj aktivnosti sastoji se od usmjeravanja pažnje na drugoga ili druge, prihvaćanja njegovih individualnih načina pokretanja, stjecanja sposobnosti primanja i davanja, preuzimanja vodstva, prihvaćanja tuđeg vodstva, pružanja pomoći drugima, postizanja ravnoteže između osobne inicijative i osjećaja suradnje s drugima, usklađivanja osobne težnje za afirmacijom s osobnom težnjom drugog„(Škrbina, 2013:190). Djeca koja se bave plesom u djetinjstvu nerijetko postaju odvažni, samopouzdana i komunikativni odrasli ljudi.

4.5. Dodatne aktivnosti i motivacija kod djece – korelacija

Dodatne aktivnosti se odnose na sve akcije u kojima djeca sudjeluju izvan redovnih školskih sati. To mogu biti sportski klubovi, umjetničke škole, glazbene lekcije, plesne grupe, volontiranje i mnoge druge aktivnosti. Ove aktivnosti, pružaju djeci priliku da se bave nečim što ih zanima i da razvijaju svoje vještine izvan obveznog programa. Motivacija se, s druge strane, odnosi na unutarnju snagu i želju koja pokreće djecu da ostvare i postignu određene ciljeve i uspjeh. Ona je ključna za postizanje uspjeha u bilo kojoj aktivnosti i može biti pokretačka snaga koja potiče djecu da se trude i ostvare svoje ciljeve (Christenson,2013). Upravo iz navedenog proizlazi i korelacija dodatnih aktivnosti i motivacije.

Sudjelovanje u dodatnim aktivnostima može pomoći djeci da pronađu svoje interese, što može biti ključno za njihovu motivaciju. Dodatne aktivnosti također pružaju strukturu i disciplinu, što također može pomoći u razvoju njihove motivacije. Redovito sudjelovanje u aktivnostima zahtijeva od djece da budu organizirana, disciplinirana i odgovorna. Osim toga, dodatne aktivnosti pružaju iskustvo natjecanja i

postizanja uspjeha. Natjecanje može biti s drugom djecom ili samim sobom, a cilj je postizanje boljih rezultata i ponajprije, napretka. Navedeno može potaknuti djecu da se trude, postavljaju ciljeve i rade na njihovom ostvarenju (Bandala, 2022).

Važno je napomenuti da se motivacija može razlikovati od djeteta do djeteta i da se može mijenjati tijekom vremena. Djecu mogu motivirati različite stvari i različiti ciljevi te je zato potrebno podržavati dječje interese i pružiti im priliku da istraže različite aktivnosti kako bi pronašli ono što ih zaista motivira. Dodatne aktivnosti mogu isto tako doprinijeti razvoju socijalnih vještina, kroz sudjelovanje u timskim sportovima, plesnim grupama ili umjetničkim projektima, ona uče kako surađivati s drugima, komunicirati, rješavati probleme i razvijati empatiju. Kroz postizanje ciljeva, napredovanje i uspjeh u određenoj aktivnosti djeca razvijaju osjećaj samopouzdanja i vjeru u vlastite sposobnosti, a kroz aktivnosti u umjetničkim školama, glazbenim radionicama ili plesnim grupama djeca istražuju svoje talente i interese te razvijaju kreativnost i maštu.

Motivacija je ključna za postizanje uspjeha u bilo kojoj aktivnosti, ali također može imati pozitivne učinke na djetetovu cjelokupnu dobrobit. Motivirana djeca imaju veću vjerojatnost da budu sretnija, zadovoljnija i manje podložna stresu i anksioznosti. Motivacija može pomoći djeci da razviju samodisciplinu, upornost, što su ključne vještine za suočavanje s izazovima i postizanje uspjeha u životu (Froilan, 2012). Važno je napomenuti da dodatne aktivnosti i motivacija trebaju biti uravnotežene s ostalim obvezama i potrebama. Prekomjerno opterećivanje s previše aktivnosti može dovesti do stresa, iscrpljenosti, gubitka motivacije i slično. Stoga je iznimno važno pružiti djeci dovoljno vremena za odmor, igru i opuštanje.

5. METODOLOGIJA STRAŽIVANJA

5.1. Cilj i istraživačka pitanja

Postavljanje istraživačkog pitanja i cilje istraživanja ima bitnu ulogu u pojašnjavanju korelacije između dodatnih aktivnosti i motivacije zbog usmjeravanja istraživanja i definiranja parametra s ciljem prikupljanja relevantnih podataka, razumijevanja veze između motivacije i dodatnih aktivnosti, te interpretacije rezultata. Istraživačka pitanja koja će dati jasnije i produbljenije objašnjenje teme jesu:

- Kako dodatne aktivnosti utječu na motivaciju pojedinca?
- Postoji li korelacija između učestalosti dodatnih aktivnosti i razine motivacije?
- Kakve i koje vrste aktivnosti najviše doprinose motivaciji?
- Postoji li razlika u motivaciji između osoba koje se bave nekim dodatnim aktivnostima i onih koji se ne bave?

Cilj istraživanja je istražiti postoji li statistički značajna i relevantna korelacija između dodatnih aktivnosti i motivacije i identificirati uzročno - posljedične veze između dodatnih aktivnosti i motivacije.

5.2. Predmet i svrha istraživanja

Predmet ovog rada je istraživanje korelacije između motivacije i dodatnih aktivnosti, kao faktora koji utječu na razinu motivacije. Motivacija je ključni faktor u postizanju uspjeha u obrazovanju, radnom okruženju i životu općenito. Mnogi faktori mogu utjecati na razinu motivacije pojedinca, a jedan od njih su dodatne aktivnosti, koje obuhvaćaju sve ono što pojedinac poduzima izvan redovnih obaveza. One mogu imati potencijalno značajan utjecaj na razinu motivacije, ali navedena povezanost nije u potpunosti istražena. Stoga je svrha ovog istraživačkog rada istražiti smjer i jačinu korelacije između dodatnih aktivnosti i motivacije kod djece.

U skladu s navedenim, rad se temelji na teorijskom okviru razvoja djece predškolske dobi, motivacijskim teorijama i analizi utjecaja dodatnih aktivnosti, uz uporabu metodologije istraživanja koja omogućuje prikupljanje relevantnih podataka o temi. Motivacija je ključni faktor u postizanju uspjeha i ispunjenja ciljeva, dok dodatne

aktivnosti mogu imati značajan utjecaj na opću dobrobit i mentalno zdravlje. Kroz ovo istraživanje, želi se istražiti kako dodatne aktivnosti, poput hobija, sporta, volontiranja ili umjetničkih aktivnosti, mogu utjecati na razinu motivacije kod pojedinca, odnosno djece.

5.3. Hipoteze istraživačkog rada

H₀: Dodatne aktivnosti pozitivno utječu na socijalni i emocionalni razvoj djece.

Sudjelovanje u dodatnim aktivnostima pruža djeci priliku razvoja novih vještine, motiviraju ih na uspjeh, zadovoljavanje raznih potreba za postignućem, postizanje ciljeva i ispunjavanje željenih rezultata. Djeca koja se bave sportom mogu razviti fizičku snagu, timski i sportski duh. S druge strane, djeca koja se bave umjetnošću mogu razviti kreativnost, sposobnost za izražavanje emocija i umjetnički izričaj, a nove vještine mogu biti korisne u njihovom budućem životu, karijeri i razvoju.

H₁: Dodatne aktivnosti pružaju djeci priliku za socijalizaciju.

Sudjelovanje u grupnim aktivnostima omogućuje djeci da nauče kako surađivati, komunicirati i razvijati prijateljstva i nova poznanstva. Ovo je posebno važno u današnjem digitalnom dobu, gdje djeca sve više vremena provode pred ekranima. Dodatne aktivnosti pružaju novi prostor povezivanja s drugima i razvijanja socijalnih vještina.

H₂: Sudjelovanje u dodatnim aktivnostima pomaže djeci da otkriju svoje interese i razviju sposobnosti izražavanja.

Kroz različite aktivnosti, djeca mogu eksperimentirati i istraživati različita područja i hobije, što im omogućuje bolje razumijevanje sebe i svojih motiva, interese, što može biti ključno za njihovu buduću sreću i karijeru.

5.4. Metodologija istraživanja i izvori podataka

Završni rad se temelji na relevantnoj literaturi, a metodologiju istraživanja čini teorijska analiza, temeljena na istraživanjima autora koji su se bavili sličnom ili istom tematikom, te provođenje istraživanja putem online upitnika pod nazivom *Istraživanje korelacije između dodatnih aktivnosti i motivacije*. Upitnik je anonimn i dobrovoljan te

se sastoji od 14 pitanja zatvorenog tipa, kojima su utvrđene demografske karakteristike i stavovi ispitanika usmjereni povezanošću motivacije i dodatnih aktivnosti. Za prikaz demografskih karakteristika ispitanika korišteni su grafički prikazi. Veza motivacije i dodatnih aktivnosti prikazana je varijablama: važnost bavljenja dodatnim aktivnostima, vrsta i učestalost bavljenja dodatnim aktivnostima, podrška roditelja. Statistička analiza obuhvaća provjeru značajnosti utjecaja dodatnih aktivnosti na motivaciju.

5.5. Mjerni instrument i uzorak

U svrhu prikupljanja podataka korišten je anonimni online upitnik sastavljen putem Google obrasca koji obuhvaća 14 pitanja na koja su ispitanici samovoljno davali odgovore. Sudjelovanje je bilo dobrovoljno i anonimno. Upitnik je proveden u razdoblju od 18. svibnja 2024. do 13. lipnja 2024. godine, a sastojao se od 2 dijela. U prvom se dijelu nalazi šest pitanja (dob, spol, stupanj obrazovanja, zaposlenost, zanimanje, obiteljski status), te pitanja kojim se definira vremenski okvir raspolaganja sa slobodnim vremenom i poznavanje stranih jezika. Drugi dio upitnika odnosi se stavove ispitanika vezane uz motivaciju i dodatne aktivnosti djece (važnost bavljenja dodatnim aktivnostima, vrsti i učestalosti bavljenja dodatnim aktivnostima kao i podršci roditelja da se dijete bavi dodatnim aktivnostima).

Uzorak istraživanja čini 137 roditelja i studenata. U upitniku uzorak ispitanika sastoji se pretežno od roditelja, no nije zanemarena ni perspektiva drugih grupa. Upitnik su rješavali i studenti, kao i pojedinci koji nisu roditelji, čime se osigurava raznovrsnost mišljenja i iskustava. Ispitanici su upoznati sa svrhom i ciljem istraživanja. Na temelju odgovora dobiveni su relevantni podaci potrebni za provedbu statističke analize koja može biti podloga budućim istraživačima.

5.6. Obrada podataka

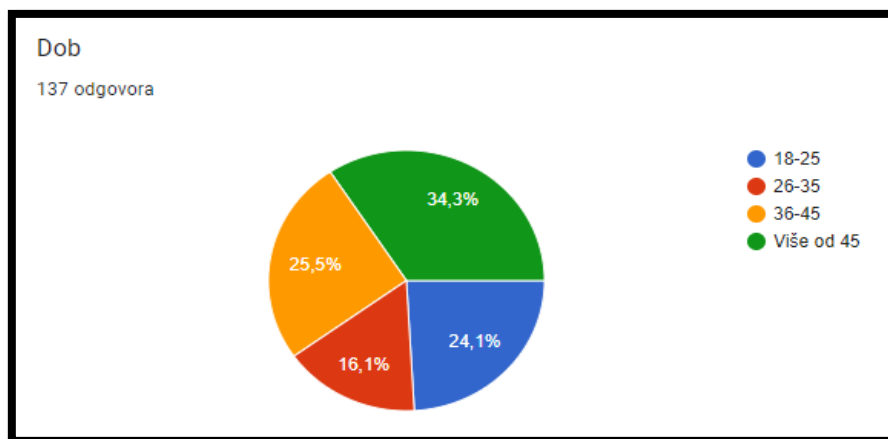
Cjelokupna analiza provedena je u statističkom programu SAS (SAS Inst. Inc., 2001). Metode korištene za analizu ubrajaju se u standardne metode za statističku obradu anketnih upitnika. Za prikaz varijabli korišteni su grafički prikazi. U svrhu otkrivanja odnosa između anketnim upitnikom definiranih varijabli, izračunate su korelacije te je testirana statistička značajnost dobivenih korelacija između varijabli

socio-demografskih karakteristika i dodatnih aktivnosti s motivacijom koristeći Pearsonov koeficijent korelacije. Za utvrđivanje statistički značajnih razlika između dobnih grupa, spola, stručne spreme i zaposlenosti na motivaciju bavljenja dodatnim aktivnostima korišten je Chi-Square test. Zbog odstupanja od normalne raspodjele, statistička značajnost utjecaja dodatnih aktivnosti kojima se djeca bave opisane kroz nekoliko varijabli (važnost bavljenja dodatnim aktivnostima, vrsta i učestalost bavljenja dodatnim aktivnostima kao i podršci roditelja) na motivaciju (bavljenje djece dodatnim aktivnostima sprječava / povećava motivaciju u obavljanju školskih obaveza) testirane su neparametrijskim Kruskal-Wallisovim testom.

5. REZULTATI ISTRAŽIVANJA

Rezultati istraživanja temelje se na odgovorima ispitanika koji su prikazani kroz grafikone. Na Grafikonu 1. prikazana je dob ispitanika. Najviše je bilo ispitanika koji su stariji od 45 godina, osoba koje su u zrelijoj dobi, te većina istih ima status roditelja.

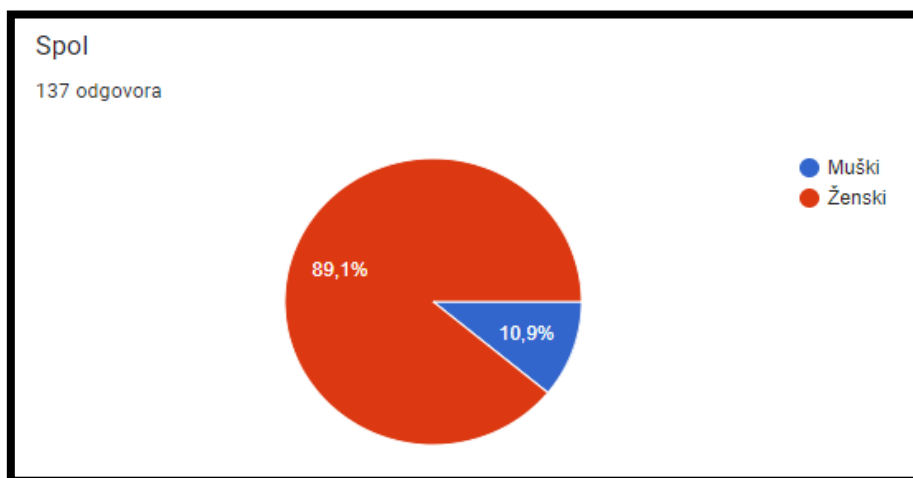
Grafikon 1: Dob ispitanika

Izvor: SAS (SAS Inst. Inc., 2001)

Na Grafikonu 2. prikazani su podaci za spol ispitanika. Vidljivo je da je istraživanjem obuhvaćeno 122 žene (89,1 %) i 15 muškaraca (10,9 %).

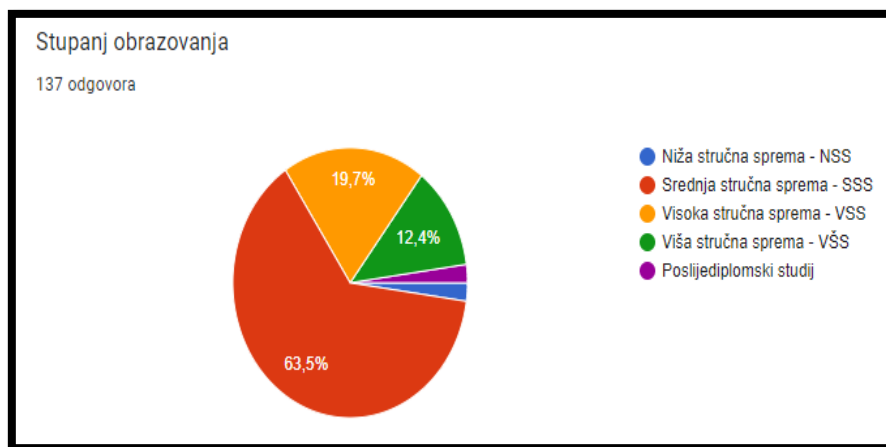
Grafikon 2: Spol ispitanika

Izvor: SAS (SAS Inst. Inc., 2001)

Na Grafikonu 3. prikazan je stupanj obrazovanja iz kojih je vidljivo da najviše ispitanika ima srednju stručnu spremu (njih 87 ili 63,5 %). Zatim slijede ispitanici koji imaju visoku (27 ili 19,7 %) i višu stručnu spremu (17 ili 12,4 %). Mali udio (3 %) odnosi se na ispitanike koji su završili poslijediplomski studij ili pak imaju nižu stručnu spremu.

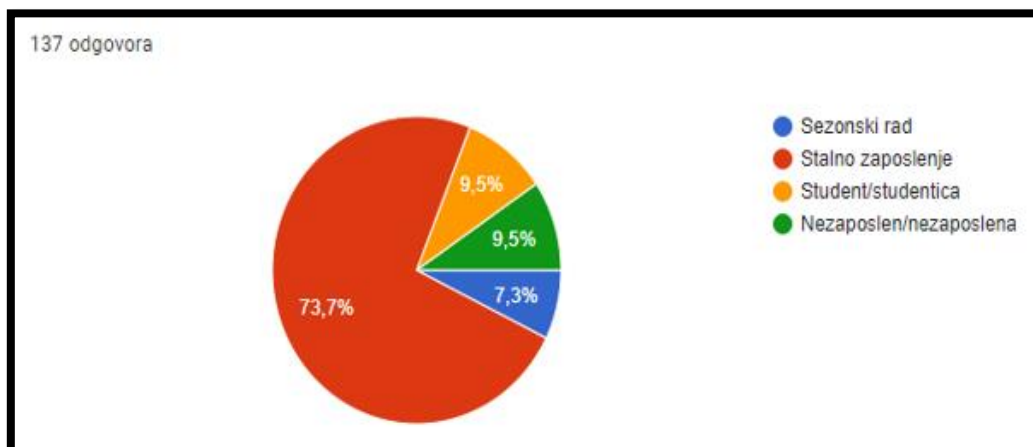
Grafikon 3: Stupanj obrazovanja ispitanika

Izvor: SAS (SAS Inst. Inc., 2001)

Grafikon 4. prikazuje stanje zaposlenosti ispitanika. Najviše je onih koji imaju stalno zaposlenje (njih 101 ili 73,7%). Zatim slijede osobe u fazi školovanja tj. studenti (9,5%), nezaposleni (9,5%) i ispitanici koji su sezonski zaposlenici (7,3 %).

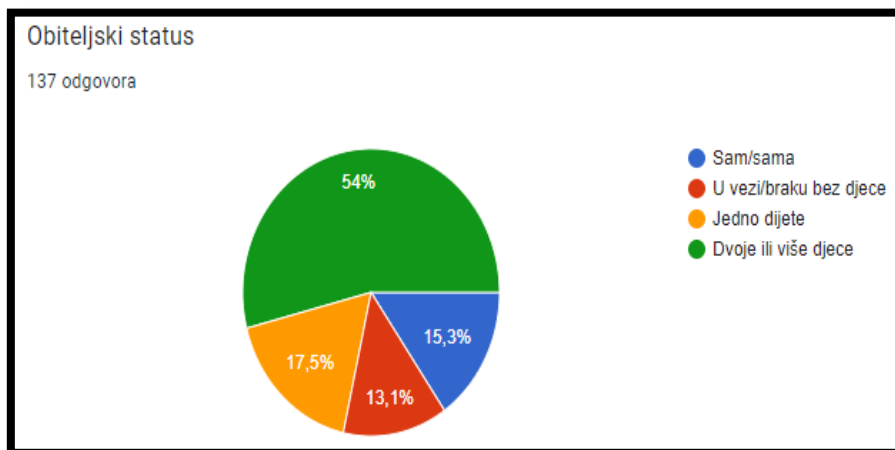
Grafikon 4: Stanje zaposlenosti ispitanika

Izvor: SAS (SAS Inst. Inc., 2001)

Na Grafikonu 5. je prikazan obiteljski status ispitanika. Najviše je ispitanika koji imaju dvoje ili više djece (njih 74 ili 54 %), jedno dijete (njih 24 ili 17,5 %), te onih koji su u vezi/braku bez djece (18 ispitanika ili 13,1 %) i samaca (21 ispitanik ili 15,3 %).

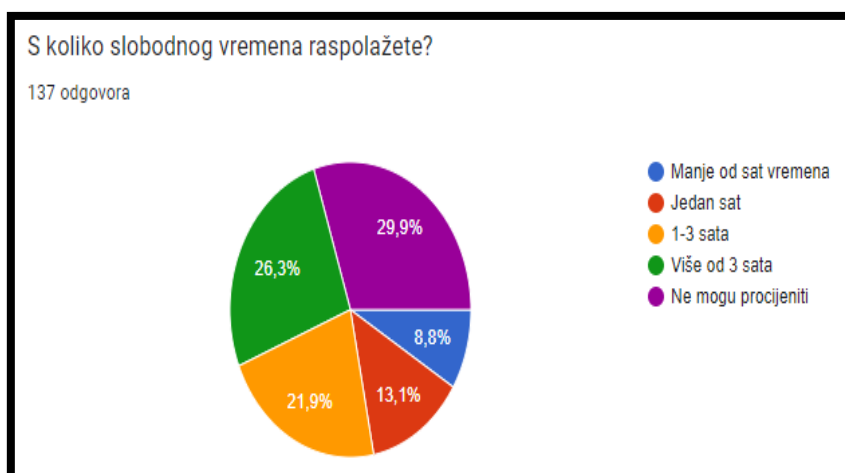
Grafikon 5: Obiteljski status ispitanika

Izvor: SAS (SAS Inst. Inc., 2001)

Na Grafikonu 6. prikazano je raspolaganje slobodnim vremenom. Čak 41 ispitanik (29,9 %) ne može procijeniti količinu slobodnog vremena koje imaju na raspolaganju, dok 36 (26,3 %) dnevno na raspolaganju imaju više od tri sata. Ukupno 30 ispitanika ima 1 - 3 sata slobodnog vremena (21,9 %), a onih koji imaju tek jedan sat je 13,1 % (njih 18). Manje od jedan sat slobodnog vremena dnevno ima 12 ispitanika (8,8 %).

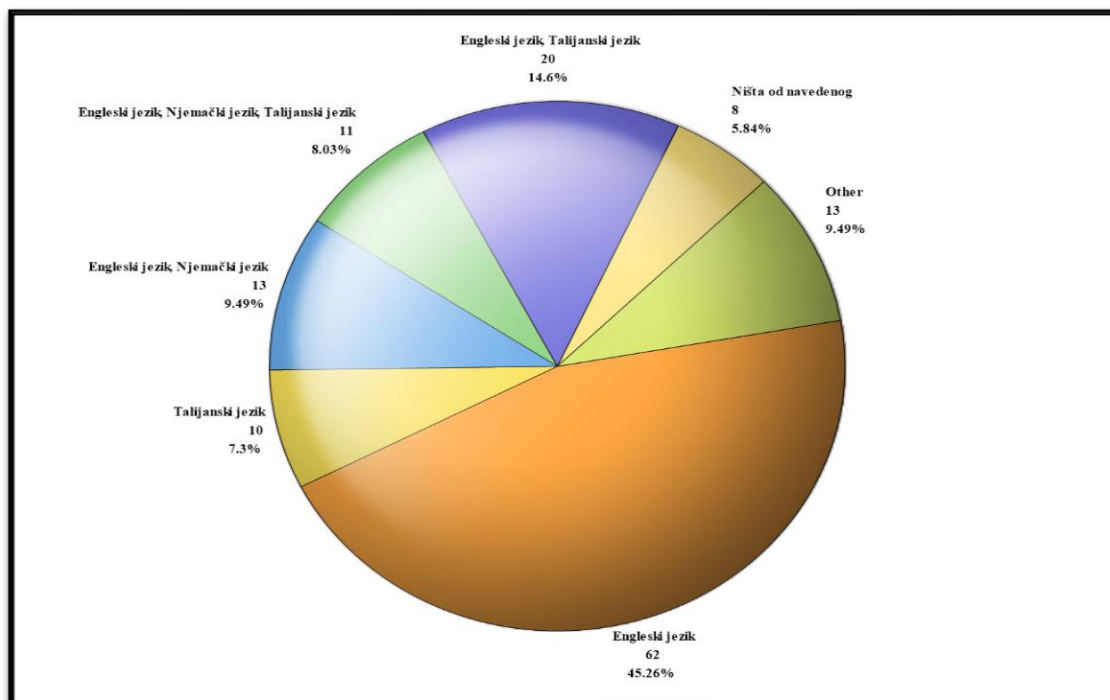
Grafikon 6: Slobodno vrijeme ispitanika

Izvor: SAS (SAS Inst. Inc., 2001)

Na Grafikonu 7. prikazano je znanje stranih jezika. Vidi se da 62 ispitanika ima znanje engleskog jezika (45,3 %), 20 pored engleskog govori i talijanski jezik (14,6 %), a njih 11 (8,0 %) ima i dodatno znanje njemačkog jezika. Drugi strani jezici poznati su kod malog udjela ispitanika (nešto više od 1 %), dok 5,8 % ne poznaje navedene, a niti bilo koje druge jezike.

Grafikon 7: Znanje stranih jezika ispitanika

1

Izvor: SAS (SAS Inst. Inc., 2001)

Grafikon 8. prikazuje stavove ispitanika o važnosti bavljenja djece dodatnim aktivnostima. Čak 92,7 % smatra da je važno da se djeca bave dodatnim aktivnostima, dok samo 7,3 % misli suprotno.

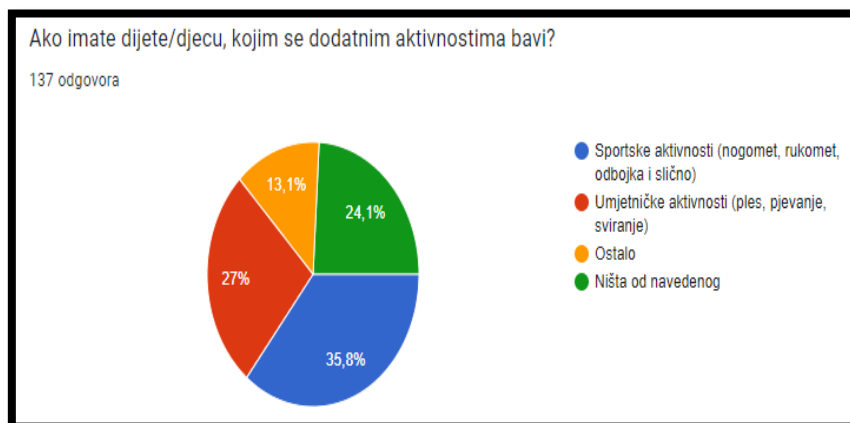
Grafikon 8: Važnost bavljenja djece dodatnim aktivnostima

Izvor: SAS (SAS Inst. Inc., 2001)

Dodatne aktivnosti kojima se najviše bave djeca ispitanika prikazane su na Grafikonu 10. Najzastupljenije su sportske aktivnosti poput nogometa, rukometa, odbojke (35,8 %).

Grafikon 9: Dodatne aktivnosti kojima se bave djeca ispitanika

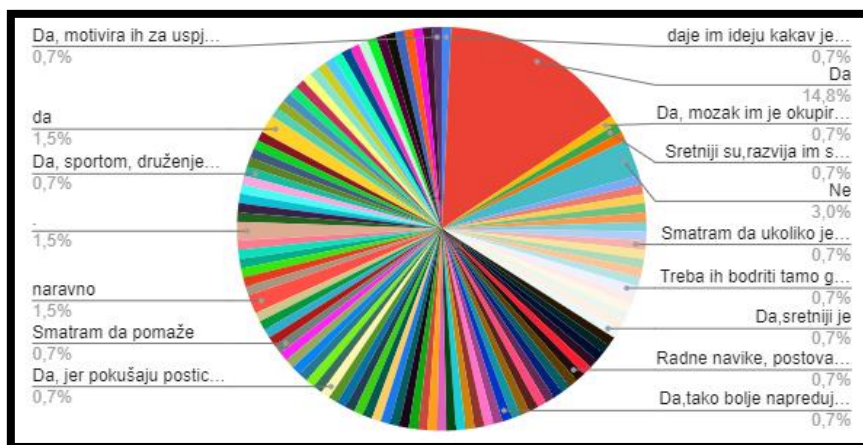
Izvor: SAS (SAS Inst. Inc., 2001)

Slijede umjetničke aktivnosti poput plesa, pjevanja i sviranja, u postotku od 27 %. Neke druge aktivnosti su zastupljene u postotku od 13,1 %, dok je čak 35,8 % ispitanika izjavilo da se djeca ne bave niti jednom od navedenih aktivnosti.

Na Grafikonu 11. prikazani su stavovi o utjecaju dodatnih aktivnosti na motivaciju djece. Ono što se primjećuje je da većina ispitanika potvrđuje da dodatne aktivnosti

pozitivno utječu na motivaciju. Dodatne aktivnosti ih motiviraju na bolji uspjeh u školskim aktivnostima, na takav način stječu radne navike, uspijevaju u onome u čemu su slabiji, bolje napreduju, bolje se razvijaju, sretnija su. Tek 3 % ispitanika je izjavilo da dodatne aktivnosti ne utječu na motivaciju djece.

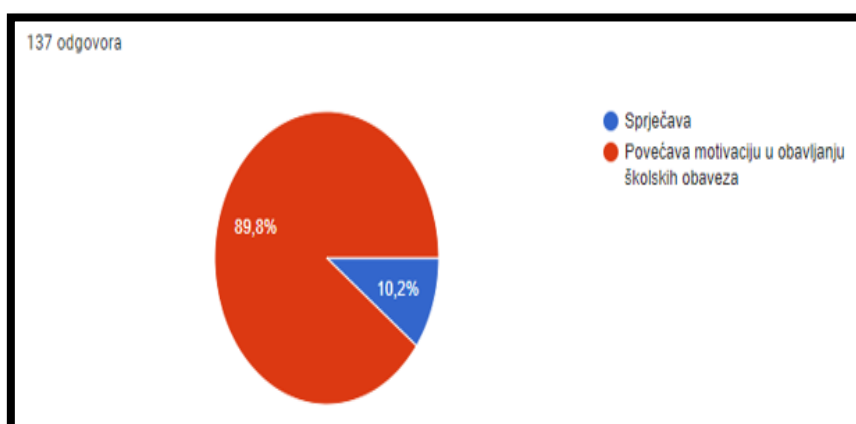
Grafikon 10: Stavovi ispitanika o utjecaju dodatnih aktivnosti na motivaciju djece

Izvor: SAS (SAS Inst. Inc., 2001)

Grafikon 11. prikazuje stavove ispitanika o utjecaju dodatnih aktivnosti na školske obveze djece i na motivaciju da budu uspješniji u školskim obavezama. Čak 89,8 % smatra da dodatne aktivnosti povećavaju motivaciju u obavljanju školskih obaveza, dok 10,2 % ispitanika smatra da djecu dodatne aktivnosti u istom sprječavaju.

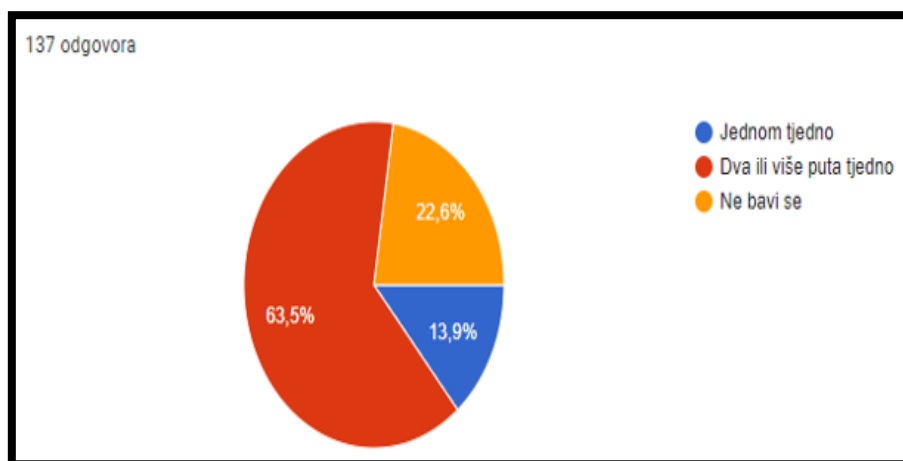
Grafikon 11: Stavovi ispitanika o utjecaju dodatnih aktivnosti na obveze i motivaciju

Izvor: SAS (SAS Inst. Inc., 2001)

Na Grafikonu 12. prikazano je koliko se često djeca ispitanika bave dodatnim aktivnostima. Čak 63,5 % izjavilo je da se djeca bave dodatnim aktivnostima dva ili više puta tjedno, 22,6 % učestalo dodatnim aktivnostima, te 13,9 % jednom tjedno.

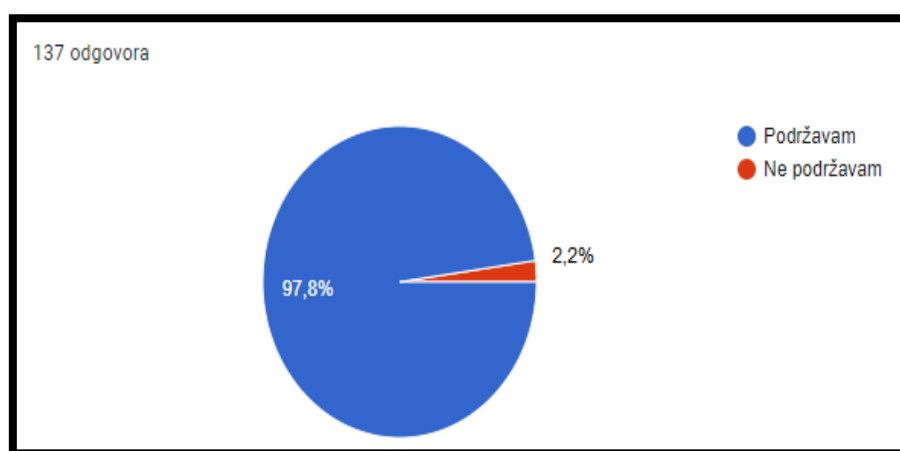
Grafikon 12: Učestalost bavljenja djece ispitanika dodatnim aktivnostima

Izvor: SAS (SAS Inst. Inc., 2001)

Na Grafikonu 13. se vide stavovi o podržavanju djece na bavljenje dodatnim aktivnostima. Čak 97,8 % ispitanika podržavaju, dok 2,2 % ne podržavaju djecu u bavljenju dodatnim aktivnostima.

Grafikon 13: Podržavanje djece od strane ispitanika na bavljenje dodatnim aktivnostima

Izvor: SAS (SAS Inst. Inc., 2001)

U nastavku su prikazane Pearsonove korelacije u svrhu utvrđivanja povezanosti između navedenih varijabli (Tablica 1). Postoji pozitivna korelacija između zanimanja ispitanika sa stupnjem obrazovanja ($r = 0,218$) i zaposlenošću ($r = 0,171$) na razini značajnosti od 5 %. Statistički značajna pozitivna korelacija je također utvrđena između zaposlenja sudionika i stava o važnosti bavljenja djece dodatnim aktivnostima ($r = 0,221$), povećavanja motivacije djece u obavljanju školskih obaveza da budu uspješnija u istima ($r = 0,178$), bavljenja djece dodatnim aktivnostima sa svrhom povećavanja motivacije u obavljanju školskih obaveza ($r = 0,352$), kao i podršci da se bave dodatnim aktivnostima ($r = 0,173$). Sudjelovanje istima pomaže djeci u pronalasku svojih interesa što je ključno za njihovu motivaciju. Ispitanici koji su stalno zaposleni afirmativno djeluju na bavljenje djece dodatnim aktivnostima. Poznavanje stranih jezika je također statistički značajno pozitivno povezano sa zaposlenošću ($r = 0,291$) na razini značajnosti od 1 %, što sugerira da će osobe koje bolje poznaju strane jezike prije dobiti mogućnost stalnog zaposlenja u odnosu na ostale.

Obiteljski status je pozitivno koreliran ($r = 0,374$) s učestalošću bavljenja dodatnim aktivnostima ($p < .0001$), a u obiteljima s više djece veća je učestalost (dva ili više puta tjedno) njihovog bavljenja dodatnim aktivnostima. Važnost navedenog je statistički značajno ($p < .0001$) i pozitivno povezana i s povećanjem opće razine motivacije ($r = 0,543$), povećavanjem motivacije u obavljanju školskih obaveza ($r = 0,368$) kao i podršci roditelja da se njihova djeca bave dodatnim aktivnostima ($r = 0,533$). Motiviranost djece dodatnim aktivnostima u pozitivnoj je korelaciji s motivacijom djece u obavljanju školskih obaveza ($r = 0,489$), kao i podršci roditelja da se bave dodatnim aktivnostima ($r = 0,502$). Isto tako, povećavanje motivacije u obavljanju školskih obaveza pozitivno korelira ($p < 0.05$) s podrškom da se bave dodatnim aktivnostima ($r = 0,278$).

Iz navedenih pozitivnih korelacija proizlazi da dodatne aktivnosti pružaju djeci priliku da kroz natjecanje postignu uspjeh i povećaju motivaciju. Samo natjecanje kao će polučiti postizanje boljih rezultata a time i napredak.

Tablica 1: Koeficijenti korelacije između varijabli

Dob	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.
Spol	0.03												
Obrazovanje	-0.07	0.01											
Zaposlenost	-0.22**	0.02	0.13										
Zanimanje	-0.12	0.03	0.22*	0.17*									
Obiteljski status	-0.03	-0.03	-0.05	0.03	0.09								
Slobodno vrijeme	-0.10	0.01	0.05	0.14	-0.1	-0.15							
Strani jezici	-0.05	0.15	0.04	0.29**	0.08	0.06	0.07						
Važnost DA	-0.14	0.09	-0.08	0.22**	0.04	-0.14	0.09	0.01					
Vrsta DA	-0.24**	-0.1	0.21*	0.01	0.09	-0.3**	-0.1	-0.1	0.20*				
Pomoć	-0.31	0.06	-0.03	0.35**	0.11	0.08	0.13	-0.1	0.54**	-0.00			
Motivacija	-0.26*	-0.1	-0.09	0.17*	0.16	0.05	0.01	-0.2	0.36**	0.09	0.48**		
Učestalost DA	0.13	0.03	-0.12	-0.09	-0.1	0.37**	-0.1	0.05	-0.23	-0.6**	-0.15	-0.16	
Bavljenje DA	-0.09	0.05	0.02	0.17*	-0.1	0.03	-0.1	-0.1	0.53**	0.09	0.50**	0.27*	-0.1

**Statistička značajnost korelacije na razini od 1%

*Statistička značajnost korelacije na razini od 5%

DA - dodatne aktivnosti

Izvor:SAS (SAS Inst. Inc., 2001)

Dob ispitanika je statistički značajno negativno korelirana sa zaposlenošću ($r = -0,223$), te s vrstom dodatnih aktivnosti ($r = -0,235$), bavljenjem djece dodatnim aktivnostima kao pomoći kod motivacije ($r = -0,306$) i povećavanjem motivacije u obavljanju školskih obaveza ($r = -0,263$) na razini značajnosti od 5 %, što znači da starija dobna skupina ispitanika manje pažnje posvećuje bavljenju djece s dodatnim aktivnostima i motiviranju djece za obavljanje istih. Nadalje, na razini značajnosti od 5 %, učestalost bavljenja dodatnim aktivnostima je negativno korelirana s vrstom dodatnih aktivnosti kojom se dijete bavi ($r = -0,604$). Dakle, roditelji koji imaju manje slobodnog vremena ne mogu osigurati njihovo bavljenje sportskim i/ili umjetničkim aktivnostima.

Jedan od ciljeva ovog rada je provjeriti je li bavljenje dodatnim aktivnostima povezano s demografskim karakteristikama ispitanika tj. utvrditi postojanje statistički značajnih razlika između dobnih grupa, spola, stručne spreme i zaposlenosti s motivacijom djece usmjerenom navedenim aktivnostima. Budući da se radi o provjeri ovisnosti između dviju nominalnih varijabli, primijenjen je Chi-Square test. Nulta hipoteza tvrdi kako ne postoji ovisnost između dobnih kategorija, spola, stupnja obrazovanja i zaposlenja na motiviranost bavljenja dodatnim aktivnostima, dok alternativna hipoteza navodi kako ista ovisnost postoji. Prema rezultatima anketnog upitnika, 123 ispitanika (89,8 %) smatra da bavljenje dodatnim aktivnostima pomaže kod motivacije. Utvrđene su statistički značajne razlike između stavova ispitanika različitih dobnih kategorija na motiviranost djece da se bave dodatnim aktivnostima. Najviše ispitanika starosne grupacije je starost više od 45 godina (32,8 %), a najmanje između 26 i 35 godina (15,3 %). Samo 14 ispitanika (10,2 %) smatra da bavljenje dodatnim aktivnostima smanjuje motivaciju od čega ih je najviše u kategoriji od 18 do 25 godina (6,6 %).

Tablica 2. Raspodjela ispitanika kojom se definira da li bavljenje dodatnim aktivnostima pomaže kod motivacije s obzirom na dob, spol, stupanj obrazovanja i zaposlenost ispitanika.

Varijable		Bavljenje dodatnim aktivnostima pomaže kod motivacije		p
		Povećava motivaciju	Smanjuje motivaciju	
Dob	18-25	24 (17,5)	9 (6,6)	0,0031
	26-35	21 (15,3)	1 (0,7)	
	36-45	33 (24,1)	2 (1,5)	
	Više od 45	45 (32,8)	2 (1,5)	
	Ukupno	123 (89,8)	14 (10,2)	
Spol	Muški	12 (8,8)	3 (2,2)	0,1851
	Ženski	111 (81,2)	11 (8,0)	
	Ukupno	123 (89,8)	14 (10,2)	
Stupanj obrazovanja	Niža stručna sprema - NSS	3 (2,2)	/	0,6386
	Srednja stručna sprema - SSS	76 (55,4)	11 (8,0)	

	Poslijediplomski studij	3 (2,2)	/	
	Viša stručna sprema - VŠS	15 (10,9)	2 (1,5)	
	Visoka stručna sprema - VSS	26 (18,9)	1 (0,8)	
	Ukupno	123 (89,8)	14 (10,2)	
Zaposlenost	Nezaposlen	12 (8,8)	1 (0,7)	0,0001
	Sezonski rad	9 (6,6)	1 (0,7)	
	Stalno zaposlenje	95 (69,3)	6 (4,4)	
	Student	7 (5,1)	6 (4,4)	
	Ukupno	123 (89,8)	14 (10,2)	

Izvor: SAS (SAS Inst. Inc., 2001)

Nisu utvrđene statistički značajne razlike između spola ispitanika i poticaja na bavljenje dodatnim aktivnostima. Ukupno 111 osoba ženskog spola (81,2 %) i 11 osoba muškog spola (8,0 %) smatra da bavljenje dodatnim aktivnostima pozitivno utječe na motivaciju, dok samo 14 ispitanika (11 ženskih i 3 muške osobe) smatra da je bavljenje dodatnim aktivnostima smanjuje. Također, nisu utvrđene statistički značajne razlike u utjecaju stupnja obrazovanja ispitanika na motiviranost djece i njihovo bavljenje dodatnim aktivnostima. Najviše je osoba srednje stručne sprema 76 (55,4 %) koji afirmativno gledaju na bavljenje dodatnim aktivnostima. Između kategorija zaposlenosti ispitanika postoje statistički značajne razlike ($p < 0,0001$) o stavovima bavljenja djece dodatnim aktivnostima. Najviše ispitanika, njih 95 (69,3 %) je stalnog zaposlenja i odgovorilo je da bavljenje dodatnim aktivnostima povećava motivaciju djece. Udio nezaposlenih, sezonskih radnika i studenata koji smatraju da bavljenje dodatnim aktivnostima povećava motivaciju iznosi 8,8, 6,6 i 5,1 %. Tezu kako bavljenje dodatnim aktivnostima smanjuje motivaciju potvrđuje 14 ispitanika (10,2 %) od čega je po 6 ispitanika sa stalnim zaposlenjem ili su studenti.

Hipoteza ovog rada je i provjeriti može li bavljenje dodatnim aktivnostima pomoći djeci da otkriju svoje interese tj. provjeriti postoji li statistička veza između dodatnih aktivnosti kojim se djeca bave opisanih kroz važnost bavljenja dodatnim aktivnostima, vrstu i učestalost bavljenja dodatnim aktivnostima i podršci roditelja na motivaciju djece da budu uspješni u njihovom obavljanju (Tablica 1). Za provjeru navedenog korišten je

neparametrijski Kruskal-Wallis test. Nulta hipoteza nalaže da ne postoji ovisnost između bavljenja dodatnim aktivnostima i motiviranosti djece, dok alternativna hipoteza navodi kako ona postoji.

Tablica 3. Rezultati Kruskal-Wallis testa za utjecaj bavljenja dodatnim aktivnostima i motiviranošću za njihovo bavljenje

Važnost bavljenja dodatnom aktivnosti	
Chi-Square	18,4712
Stupnjevi slobode	1
Statistička značajnost	<0,0001
Vrsta dodatne aktivnosti kojom se dijete bavi	
Chi-Square	8,8282
Stupnjevi slobode	3
Statistička značajnost	0,0279
Bavljenje dodatnim aktivnostima povećava motivaciju u obavljanju školskih obaveza	
Chi-Square	31,1108
Stupnjevi slobode	1
Statistička značajnost	<0,0001
Učestalost bavljenja dodatnom aktivnosti	
Chi-Square	3,8406
Stupnjevi slobode	2
Statistička značajnost	0,1186
Podržavanje bavljenjem dodatnim aktivnostima	
Chi-Square	10.5744
Stupnjevi slobode	1
Statistička značajnost	0.0011

Izvor:SAS (SAS Inst. Inc., 2001)

Vrijednost Chi-Square testa ukazuju na postojanje statistički značajnih razlika uz razinu signifikantnost od 1 % između ispitanika koji smatraju da bavljenje dodatnim aktivnostima pomaže pri motivaciji djece i omogućuje im naučiti kako surađivati, komunicirati i razvijati prijateljstva i nova poznanstva. Ujedno, bavljenje dodatnim aktivnostima povećava motivaciju u obavljanju školskih obaveza tj. ova je povezanost statistički značajna (<0,0001).

Na osnovi odgovora ispitanika je utvrđeno postojanje međuovisnosti motivacije i vrste dodatne aktivnosti kojom se dijete bavi ,uz statističku značajnost od 5 %. Dodatne aktivnosti mogu biti sport, umjetnost, glazba, ples, volontiranje i mnoge druge. Ove aktivnosti pružaju djeci priliku da se bave nečim što ih zanima i razvijaju svoje vještine izvan školskog programa. Iz tablica je vidljivo da postoji statistički značajna razlika (signifikantnost od 5%) u odgovorima ispitanika u podršci roditelja da im se dijete bavi dodatnim aktivnostima i motiviranosti djece kao pokretačke snage pri ostvarivanju ciljeva.

6. RASPRAVA

Rezultati provedenog istraživanja pokazuju da većina roditelja podržava sudjelovanje djece u dodatnim aktivnostima.

Najviše je bilo ispitanika koji su stariji od 45 godina, te većina istih ima status roditelja (54 % ispitanika ima dvoje ili više djece). Preko 80 % roditelja smatra da dodatne aktivnosti pomažu djeci u razvoju vještina i u razvoju samopouzdanja. Također, većina ispitanika izjavljuje da odabrane dodatne aktivnosti pozitivno utječu na motivaciju, te da iste djeci pomažu da se osjećaju sretno i ispunjeno.

Stupanj obrazovanja ispitanika nije se pokazao presudan kod motiviranja djece na bavljenje sportskim aktivnostima, jer roditelji imaju različite stupnjeve obrazovanja, a većina njih bodri svoju djecu na bavljenje dodatnim aktivnosti jer smatraju da pozitivno utječu na motivaciju djece, na njihovo samopouzdanje, razvoj, na stjecanje pozitivnih navika i vještina. Čak 92,7 % ispitanika smatra da je važno da se djeca bave dodatnim aktivnostima, dok samo 7,3 % roditelja misli suprotno.

U uskoj vezi s motivacijom i dodatnim aktivnostima je i zaposlenost roditelja (u ovom istraživanju je najviše onih koji imaju stalno zaposlenje - 73,7 %). Da bi se djeca bavila slobodnim aktivnostima potrebna su financijska sredstva, pa osobe koje su nezaposlene imaju manje mogućnosti motivacije na bavljenje nekom od dodatnih aktivnosti.

Većina ispitanika smatra da dodatne aktivnosti pozitivno utječu na motivaciju djece. Tek 3 % osoba je izjavilo da dodatne aktivnosti ne utječu na motivaciju djece. Čak 89,8 % ispitanika smatra da dodatne aktivnosti povećavaju motivaciju u obavljanju školskih obveza, dok 10,2 % smatra da djecu dodatne aktivnosti u istima sprječavaju.

Smatra se da slobodno vrijeme roditelja utječe na motivaciju i bavljenje dodatnim aktivnostima. Ako roditelji imaju više slobodnog vremena tada imaju i više vremena za usmjeravanje i odvođenje djece na razne aktivnosti (bavljenje sportom, umjetničkim i drugim aktivnostima). Samo 23,6 % ispitanika dnevno na raspolaganju imaju više od tri sata, a 21,9 % ima na raspolaganju 1 – 3 sata slobodnog vremena. Manje od jedan sat slobodnog vremena dnevno ima 8,8 % ispitanika. Najzastupljenije dodatne aktivnosti kojima se djeca bave dva ili tri puta tjedno su sportske aktivnosti poput nogometa, rukometa, odbojke (35,8 %).

Rezultati ovog istraživanja bi u budućnosti mogli pružiti smjernice za razvoj programa i politika usmjerenih na povećanje motivacije i angažmana učenika, studenata ili zaposlenika. Ovaj rad doprinosi boljem razumijevanju važnosti dodatnih aktivnosti u kontekstu motivacije, te pruža nove uvide u temu rada.

Postavljene hipoteze su potvrđene, što znači da je putem njegovih rezultata dokazano da dodatne aktivnosti pružaju djeci brojne prednosti i koristi, u obliku razvoja novih vještina i talenta, motiviranja na uspjeh, na rast i zavoj, na zadovoljavanje raznih potreba, ciljeva i ispunjavanje željenih rezultata. Djeca kroz dodatne aktivnosti razvijaju fizičku snagu, timski i sportski duh, kreativnost, sposobnost za izražavanje emocija i umjetnički izričaj. Navedeno može biti od velike koristi u njihovom budućem životu, karijeri i sveopćem razvijanju. Nadalje, potvrđene su hipoteze da dodatne aktivnosti pružaju djeci priliku da se socijaliziraju i steknu nove vještine i prijatelje, te da sudjelovanje u dodatnim aktivnostima može pomoći djeci da otkriju svoje interese i strasti, da se izraze, pronađu svoje mjesto u svijetu, te da bolje razumiju sebe, svoje motive i interese.

Nadalje, postoje statistički značajne pozitivne korelacije između zanimanja ispitanika i stupnja obrazovanja i zaposlenosti ispitanika. Statistički značajna pozitivna korelacija je također utvrđena između zaposlenja sudionika s važnošću bavljenja djece dodatnim aktivnostima, povećavanja motivacije djece u obavljanju školskih obaveza da budu uspješniji u istima, bavljenja djece dodatnim aktivnostima sa svrhom povećavanja motivacije u obavljanju školskih obaveza, kao i podršci roditelja da se djeca bave dodatnim aktivnostima. Poznavanje stranih jezika je statistički značajno pozitivno povezano sa zaposlenošću. Obiteljski status je pozitivno koreliran s učestalošću bavljenja dodatnim aktivnostima.

Važnost bavljenja dodatnim aktivnostima je statistički značajno pozitivno povezana s povećanjem motivacije kod djece, povećavanjem motivacije u obavljanju školskih obaveza kao i podršci roditelja da se njihova djeca bave dodatnim aktivnostima. Bavljenje djece dodatnim aktivnostima kao pomoći kod motivacije je u pozitivnoj korelaciji s motivacijom djece u obavljanju školskih obaveza, kao i podršci roditelja da se djeca bave dodatnim aktivnostima. Isto tako je povećavanje motivacije djece u obavljanju školskih obaveza pozitivno korelirano s podrškom djeci da se bave dodatnim aktivnostima. Dob ispitanika je negativno korelirana sa zaposlenošću, te s vrstom dodatnih aktivnosti, bavljenjem djece dodatnim aktivnostima kao pomoći kod

motivacije i povećavanjem motivacije u obavljanju školskih obaveza. Nadalje, učestalost bavljenja dodatnim aktivnostima je isto tako negativno korelirana s vrstom dodatnih aktivnosti kojom se dijete bavi.

Prema rezultatima upitnika, utvrđene su i statistički značajne razlike između stavova ispitanika različitih dobnih kategorija na motiviranost djece da se bave dodatnim aktivnostima. Između kategorija zaposlenosti ispitanika također postoje statistički značajne razlike o stavovima bavljenja djece dodatnim aktivnostima.

Vrijednost Chi-Square testa ukazuje na postojanje statistički značajnih razlika između ispitanika koji smatraju da bavljenje dodatnim aktivnostima pomaže motivirati djecu da se bave izvanškolskim aktivnostima i ujedno povećava motivaciju u obavljanju školskih obaveza. Također je utvrđeno da postoji ovisnost motivacije i vrste dodatne aktivnosti kojom se dijete bavi. Ove aktivnosti, pružaju djeci priliku da se bave onime što ih zanima i da razvijaju svoje vještine i talente izvan školskog programa. Ujedno postoji i statistički značajna razlika u odgovorima ispitanika u podršci bavljenja djeteta da se bavi dodatnim aktivnostima i motiviranosti djece kao pokretačke snage pri ostvarivanju ciljeva.

Nedostatak ovog istraživanja je u tome da se ne zna koliko točno ispitanika ima djecu, pa bi se u budućnosti trebalo provesti istraživanje koje će obuhvaćati samo roditelje. Nedostatak je i obuhvat relativno malog broja ispitanika i da bi se dobili relevantniji podaci o korelaciji motivacije i dodatnih aktivnosti djece, potrebno je provesti nova istraživanja koja će imati veći obuhvat, i to isključivo populaciju roditelja.

U budućnosti bi se također trebalo istražiti zašto dio roditelja ne potiče djecu na bavljenje nekom od dodatnih aktivnosti, te zašto se neka djeca njima uopće ne bave. Također je potrebno istražiti je li slobodno vrijeme roditelja povezano s bavljenjem dodatnim aktivnostima djece.

ZAKLJUČAK

Motivacija se povezuje s pokretačkom snagom koja nas navodi na određenu aktivnost. Ona predstavlja jednu od najvažnijih komponenti koja djeluje na rezultate učenja, na naše ciljeve, želje, potrebe. Roditelji, odgajatelji i učitelji pomažu djeci u postizanju i ostvarivanju njihovih ciljeva koji im donose uspjeh. Poticaji i nagrade djeluju na ponašanje. Djeca su radoznala, žele učiti i znati više, no, njegovo ponašanje je intrinzično motivirano, ali je naučeno ekstrinzičnim, vanjskim poticajima. Poznato je da se nakon primanja nagrade motivacija za postizanjem i ostvarenjem cilja znatno povećava.

Osim navedenog, nagrade se koriste kao sredstvo za povećanje samopouzdanja i samopoštovanja, te mogu biti korisne za razvijanje novih vještina ili određenih navika, jer djeca često povezuju primanje nagrade s uspjehom. Dodatne aktivnosti se odnose na sve angažmane u kojima najmlađi sudjeluju izvan redovnih školskih sati, a to su najčešće sportske, umjetničke i edukativne. Sve one djeci pružaju priliku da se bave onim što ih zanima i da razvijaju svoje vještine i talente izvan školskog programa.

Motivacija je ključna za postizanje uspjeha u bilo kojoj od dodatnih aktivnosti jer potiče djecu da se trude i ostvare svoje ciljeve. Kada djeca sudjeluju u aktivnostima koje ih zanimaju i koje vole, to ih motivira da se trude, uče i napreduju. Dodatne aktivnosti također pružaju strukturu i disciplinu, što može pomoći u razvoju njihove motivacije. One daju djeci priliku da se natječu i postignu uspjeh, što može povećati njihovu motivaciju. Važno je podržavati dječje interese i pružiti im priliku da istraže različita područja kako bi pronašli ono što ih zaista motivira. Dodatne aktivnosti i motivacija su ključni pojmovi koji su međusobno povezani i igraju važnu ulogu u razvoju djece.

Kvalitetno iskorištavanje slobodnog vremena je ključno za poboljšanje mentalnog zdravlja djece. Istraživanjem je utvrđeno da dodatne aktivnosti pružaju djeci brojne prednosti i koristi, u obliku razvoja novih vještina i talenta, motiviranja na uspjeh, na rast i zavoj, na zadovoljavanje raznih potreba, ciljeva i ispunjavanje željenih rezultata, pružaju djeci priliku da se socijaliziraju i steknu nove prijatelje, da bolje razumiju sebe, svoje motive i interese.

SAŽETAK

Motivacija se povezuje s pokretačkom snagom koja nas navodi na određenu aktivnost. Ona predstavlja jednu od najvažnijih komponenti koja djeluje na rezultate učenja, na naše ciljeve, želje, potrebe. Roditelji, odgajatelji i učitelji pomažu djeci u postizanju i ostvarivanju njihovih ciljeva koji im donose uspjeh.

Predmet ovoga rada je korelacija između motivacije i dodatnih aktivnosti kod djece. Dodatne aktivnosti također pružaju strukturu i disciplinu, što može pomoći u razvoju njihove motivacije. One daju djeci priliku da se natječu i postignu uspjeh, što može povećati njihovu motivaciju. Važno je podržavati dječje interese i pružiti im priliku da istraže različita područja kako bi pronašli ono što ih zaista motivira.

Istraživanje korelacije između dodatnih aktivnosti i motivacije kod djece pokazuje da dodatne aktivnosti imaju pozitivan utjecaj na dječji razvoj. Sudjelovanje djece u dodatnim aktivnostima nosi brojne benefite, stoga se zaključuje da poticanje djece na sudjelovanje i bavljenje dodatnim aktivnostima može biti ključno za njihov cjelokupni rast, razvoj i motivaciju.

Ključne riječi: dodatne aktivnosti, motivacija, slobodno vrijeme, odgojitelj, korelacija, online anketa

SUMMARY

Motivation is related to the driving force that leads us to a certain activity. It represents one of the most important components that affects learning results, our goals, desires, needs. Parents, educators and teachers help children achieve and achieve their goals that bring them success.

The subject of this thesis is the connection between motivation and additional activities in children. Extra activities also provide structure and discipline, which can help develop their motivation. They give children the opportunity to compete and achieve success, which can increase their motivation. It is important to support children's interests and give them the opportunity to explore different areas to find what really motivates them.

Research on the connection between additional activities and motivation in children shows that additional activities have a positive effect on children's development. Children's participation in additional activities brings numerous benefits, therefore it has been concluded that encouraging children to participate and get involved in additional activities can be crucial for their overall growth, development and motivation.

Keywords: additional activities, motivation, free time, preschool teacher, correlation, online survey

UPITNIK ZA PROVOĐENJE ISTRAŽIVANJA- „ISTRAŽIVANJE KORELACIJE IZMEĐU DODATNIH AKTIVNOSTI I MOTIVACIJE“

Poštovani sudionici, ovaj upitnik provodim u svrhu pisanja završnog rada na temu „Istraživanje korelacije između dodatnih aktivnosti i motivacije“ pod mentorstvom doc. dr. sc. Irene Kiss s Fakulteta za odgojne i obrazovne znanosti Sveučilišta u Puli. Molila bih roditelje i sudionike koji imaju djecu da izdvoje malo vremena kako bi ga ispunili te iskreno odgovorili. Svi Vaši odgovori su anonimni te mnogo znače i pomažu istraživanju. Upitnik se sastoji od 14 pitanja te Vas još jednom molimo na iskrenost i promišljenost.

Unaprijed hvala na sudjelovanju.

1. Dob:

18 – 25

26 – 35

36 – 45

Više od 45

2. Spol:

Žena

Muškarac

3. Stupanj obrazovanja:

Niža stručna sprema

Srednja stručna sprema

Viša stručna sprema

Visoka stručna sprema

Poslijediplomski studiji

4. Čime se trenutno bavite?

Student/ica

Sezonski radnik/ca

Stalno zaposlenje

Nezaposlen/a

5. Vaše zanimanje je?

6. Vaš obiteljski status?

Sam/sama

U vezi/ braku bez djece

Jedno dijete

Dvoje ili više djece

7. S koliko slobodnog vremena raspolazete?

Manje od sat vremena

Jedan sat

1 – 3 sata

Više od tri sata

Ne mogu procijeniti

8. Govorite li neke od stranih jezika?

Engleski jezik

Njemački jezik

Talijanski jezik

Ostalo

Ništa od navedenog

9. Ako imate djecu, smatrate li da je važno da se bavi dodatnim aktivnostima?

Da

Ne

10. Ako imate dijete/djecu, kojim se dodatnim aktivnostima bavi?

Sportske aktivnosti (nogomet, rukomet, odbojka i slično)

Umjetničke aktivnosti (ples, pjevanje, gluma, sviranje i slično)

Ostalo

Ništa od navedenog

11. Smatrate li da bavljenje dodatnim aktivnostima pomaže kod motivacije kod djece i ako da, kako?

Pomaže, zato što...

Ne pomaže, zato što...

12. Smatrate li da bavljenje dodatnim aktivnostima sprječava ili povećava motivaciju kod djece i zašto?

Sprječava, zato što...

Povećava, zato što...

13. Koliko često se Vaše dijete bavi dodatnim aktivnostima?

Jednom tjedno

Dva ili više puta tjedno

Ne bavi se

14. Podržavate li da se Vaše dijete bavi dodatnim aktivnostima?

Da

Ne

Hvala Vam na sudjelovanju!

POPIS LITERATURE

Knjige:

1. Beck, C. R. (2003). *Motivacija: teorija i načela*, Naklada Slap, Jasrebarsko.
2. Findak, V. (1995). *Metodika tjelesne i zdravstvene kulture u predškolskom odgoju*, Zagreb: Školska knjiga.
3. Pejić Papak, P., Vidulin, S. (2016). *Izvannastavne aktivnosti u suvremenoj školi*. Zagreb:Školska knjiga.
4. Rečić, M. (2006). *Tjelesne aktivnosti u obitelji*. Đakovo: Tempo
5. Starc, B. i sur.(2004).*Osobine i psihološki uvjeti razvoja djeteta predškolske dobi*. Zagreb.Golden marketing – Tehnička knjiga
6. Šagud, M. (2002). *Odgajatelj u dječjoj igri*, Zagreb: Školske novine
7. Vidović, V. V., Rijavec, M., Vlahović - Šetić, V., Miljković, D. (2003). *Psihologija obrazovanja*, IEP, Zagreb

E-knjige:

1. Anderman, E., Anderman, L. H. (2008). *Psychology of Classroom Learning: An Encyclopedia* (pp.13-17), Macmillan, dostupno na: https://www.researchgate.net/publication/258507973_Achievement_motivatio (pristupljeno:06.07.2024.)
2. Columbus, A. (ed.) (2012). *Advances in Psychology Research* (pp.85-112), Edition: Volume 87, Chapter:87, Publisher:Nova Science, dostupno na:https://www.researchgate.net/publication/287205760_How_children_can_be_happier_and_more_intrinsically_motivated_while_receiving_their_compulsory_education (pristupljeno: 07.07.2024.)
3. Zeigler-Hill, V., Shackelford, T. (2017). *Encyclopedia of Personality and Individual Differences*, Springer International Publishing AG, dostupno na:https://www.researchgate.net/publication/317690916_Self-Determination_Theory (pristupljeno: 06.07.2024.)

Priručnici:

1. Ivanković, A. (1995). *Tjelesni odgoj djece predškolske dobi – priručnik za odgajatelje*, Zagreb: Školska knjiga.

2. Rosić, V. (2005). *Slobodno vrijeme – slobodne aktivnosti – priručnik za uspješno organiziranje i vođenje*, Rijeka: Naklada Žagar.

Članci:

1. Bulat, R.(2023). *Bez motivacije, učenje je mučenje*, Harfa, dostupno na: <https://harfa.hr/trudnoca-i-porod/bez-motivacije-ucenje-je-mucenje/> (pristupljeno: 07.07.2024.)
2. Bandala, V. R. (2022). *The influence of extracurricular activities in the educational, academic outcomes*, International Journal of Applied Research, 8(12):07-12, dostupno na: https://www.researchgate.net/publication/366327549_The_influence_of_extracurricular_activities_in_the_educational_academic_outcomes (pristupljeno: 07.07.2024.)
3. Bačkonja, K. (2018). Djeca i slobodne aktivnosti – koliko je previše? Preuzeto sa:<http://ordinacija.vecernji.hr/budi-sretan/sretno-dijete/djeca-i-slobodne-aktivnosti-koliko-jeprevise> (pristupljeno: 10.08.2024)
4. Badrić, M, Prskalo, I. (2011). Participiranje tjelesne aktivnosti u slobodnom vremenu djece i mladih. Časopis za interdisciplinarna istraživanja u odgoju i obrazovanju, Vol. 152 No. 3-4, str. 479-494. <https://hrcak.srce.hr/82788> (pristupljeno: 11.08.2024.)
5. Beck, R. C. (2003). *Motivacija. Teorije i načela*. Jastrebarsko: Slap.
6. Bogdan, A. i Babačić, D. (2015). Intrinzična i ekstrinzična motivacija za sport i vježbanje u funkciji dobi. Hrvatski časopis za odgoj i obrazovanje, 6(2), 21-34.
7. Christison, C. (2013). *The Benefits of Participating in Extracurricular Activities*, BU Journal of Graduate Studies in Education, Volume 5, Issue 2, dostupno na: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1230758.pdf> (pristupljeno: 07.07.2024.)
8. Denault, A.-S., Guay, F. (2017). *Motivation towards extracurricular activities and motivation at school:A test of the generalization effect hypothesis*, Wiley Journal of Adolescence, 54(1): 94-103, dostupno na: https://www.researchgate.net/publication/311362633_Motivation_towards_extracurricular_activities_and_motivation_at_school_A_test_of_the_generalization_effect_hypothesis (pristupljeno: 07.07.2024.)

9. De Privitellio, S., Caput-Jogunica, R., Gulan, G., Boschi, V. (2007). Utjecaj sportskog programa na promjene motoričkih sposobnosti predškolaca. *Medicina Fluminensis:Medicina Fluminensis*, 43(3), 204-209.
10. Froiland, J. M., How children can be happier and more intrinsically motivated while receiving their compulsory education, In book:Columbus, A. (ed.), *Advances in Psychology Research* (pp.85-112), Edition:Volume 87, Chapter:87, Publisher: Nova Science, 2012., dostupno na: https://www.researchgate.net/publication/287205760_How_children_can_be_happier_and_more_intrinsically_motivated_while_receiving_their_compulsory_education (pristupljeno: 07.07.2024.)
11. Glavaš, J. (2011). Djeca i slobodno vrijeme. Preuzeto sa:http://www.nzjzsplit.hr/images/MENTALNO/CLANCI/djeca_i_slobodno_vrijeme.pdf (pristupljeno: 11.08.2024)
12. Hraste, M., Đurović, N., Matas, J. (2009). Razlike u nekim antropološkim obilježjima kod djece predškolske dobi. U V. Findak (Ur.) *Zbornik radova*, 18, 149-153.
13. Ihensekhien, A. O., Arimie, C. J., *Abraham (2023). Maslow's Hierarchy of Needs and Frederick Herzberg's Two-Factor Motivation Theories: Implications for Organizational Performance*, The Romanian Economic Journal, Year XXVI no. 85, dostupno na: https://www.researchgate.net/publication/371935369_Abraham_Maslow's_Hierarchy_of_Needs_and_Frederick_Herzberg's_Two-Factor_Motivation_Theories_Implications_for_Organizational_Performance (pristupljeno: 06.07.2024.)
14. Jurjević, J. (2022). *Kako postići da dijete postane, ali i ostane motivirano za rad i suradnju?*, Miss Mama, dostupno na: <https://miss7mama.24sata.hr/vrtic/razvoj-od-druge-do-seste-godine/kako-postici-da-dijete-postane-ali-i-ostane-motivirano-za-rad-i-suradnju-14031> (pristupljeno: 07.07.2024.)
15. Jeđud, I., Novak. T. (2006). Provođenje slobodnog vremena djece i mladih s poremećajima u ponašanju – kvalitativna metoda, *Revija za sociologiju*, Vol. 37 No. 1-2, 2006., dostupno na: www.hrcak.srce.hr (pristupljeno: 07.07.2024.)
16. Karea, S., Asrial, A., Husaini, S., Asril, S.H. (2020). *Attitudes, Self-confidence, and Independence of Students in Thematic Learning*, *Universal Journal of Educational Research* 8(1): 162-168. dostupno na:

- https://www.researchgate.net/publication/339450254_Attitudes_Self-confidence_and_Independence_of_Students_in_Thematic_Learning/link/5e53c094299bf1cdb9458034/download?_tp=eyJjb250ZXh0Ijp7ImZpcnN0UGFnZSI6InB1YmxpY2F0aW9uIiwicGFnZSI6InB1YmxpY2F0aW9uIn19 (pristupljeno: 07.07.2024.)
17. Kaneko, K. (2023). *Low incomes most likely to curb children's extracurricular activities, survey finds*, The Japan Times, dostupno na: <https://www.japantimes.co.jp/news/2023/07/06/national/income-disparity-extracurricular-activities/> (pristupljeno: 07.07.2024.)
 18. Komar, Z., (2009). *Slobodno vrijeme kao vrijeme istinskog obrazovanja*, Filozofska istraživanja, Vol. 29 No. 2, str. 297-302., dostupno na: www.hrcak.srce.hr (pristupljeno: 07.07.2024.)
 19. Martinčević, J. (2010). *Provođenje slobodnog vremena i uključenost učenika u izvannastavne aktivnosti unutar škole*, Život i škola: časopis za teoriju i praksu odgoja i obrazovanja, Vol. LVI No. 24, str. 29-34., dostupno na: www.hrcak.srce.hr (pristupljeno: 07.07.2024.)
 20. Matta C. (2022). *Philosophical paradigms in qualitative research methods education: What is their pedagogical role?* Scandinavian Journal of Educational Research. 66(6), str. 1049-1062
 21. Mišetić, D., Kovačević, A. (2010). *Efekti pozitivnih i negativnih poticaja na ponašanje djeteta rane dobi*, Školski vjesnik :časopis za pedagogijsku teoriju i praksu, Vol. 59 No. 4., str. 555-568, dostupno na: www.hrcak.srce.hr (pristupljeno: 07.07.2024.)
 22. Metsäpelto, R.-L., Pulkkinen, L. (2014). *The benefits of extracurricular activities for socioemotional behavior and school achievement in middle childhood: An overview of the research*, Journal for Educational Research Online, Journal für Bildungsforschung Online, Volume , No. 3, 10-33, dostupno na: https://www.researchgate.net/publication/272479625_The_benefits_of_extracurricular_activities_for_socioemotional_behavior_and_school_achievement_in_middle_childhood_An_overview_of_the_research (pristupljeno: 07.07.2024)
 23. Republika Hrvatska, MInistarstvo znanosti, obrazovanje i sporta (2014). *Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje*, dostupno na:

- <https://www.azoo.hr/app/uploads/2020/12/Nacionalni-kurikulum-za-rani-i-predskolski-odgoj-i-obrazovanje.pdf> (pristupljeno: 07.07.2024)
24. Radić, K. (2021). Utjecaj plesa na razvoj motoričkih i funkcionalnih sposobnosti, Završni rad, Sveučilište u Splitu
25. SAS (2001). The SAS system for Windows, Version 8.2. Cary, NC, SAS Institute.
26. Siraj I., Melhuish E., Howard S. J., Neilsen-Hewett C., Kingston D., De Rosnay M., (2023). *Improving quality of teaching and child development: A randomised controlled trial of the leadership for learning intervention in preschools*. *Frontiers in Psychology*,
27. Starc, B., Čudina Obradović, M., Letica, M., Profaca, B. (2004). *Osobine i psihološki uvjeti razvoja djeteta predškolske dobi*. Zagreb: Golden marketing-Tehnička knjiga sposobnosti djevojčica :Univerzitetu Travniku, Edukacijski fakultet Slap.
28. Sutton, J., Victor Vroom's (2024). *Expectancy Theory of Motivation*, PositivePsychology.com, dostupno na: <https://positivepsychology.com/expectancy-theory/> (pristupljeno: 06.07.2024.)
29. Šimunić, M.(2019). *Motivacija za učenje – kako učiti?*, Kreni zdravo, dostupno na: <https://krenizdravo.dnevnik.hr/korisno/korisni-savjeti/motivacija-za-ucenje-kako-uciti> (pristupljeno: 07.07.2024.)
30. Tkalčić, S., Horvatin, M., Kralj, M. (2000). Usvajanje motoričkih znanja djece predškolske dobi kroz igru i poligone. U Andrijašević, M. (Ur.) Zbornik radova – Znanstveno-stručno savjetovanje slobodno vrijeme i igra (str. 73-79). Zagreb:Fakultet za fizičku kulturu sveučilišta u Zagrebu
31. Šumanović, M, Filipović, V., Sentkiralji, G. (2005). Plesne strukture djece mlađe školske dobi.
32. Zhang, T., Kan, L., Jin, C., Shi, W. (2023). *Adverse childhood experiences and their impacts on subsequent depression and cognitive impairment in Chinese adults: A Nationwide multi-center study*. *Journal of Affective Disorders*. str. 884-892.
33. Indeks.hr. (2023). *Motivacija i disciplina: 20 savjeta za uspjeh*, dostupno na: <https://indeks.hr/motivacija-i-disciplina-savjeti-za-uspjeh/> (pristupljeno: 07.07. 2024.)

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1. Dob ispitanika.....	25
Grafikon 2. Spol ispitanika.....	26
Grafikon 3. Stupanj obrazovanja ispitanika.....	26
Grafikon 4. Stanje zaposlenosti ispitanika.....	27
Grafikon 5. Obiteljski status ispitanika.....	28
Grafikon 6. Slobodno vrijeme ispitanika.....	29
Grafikon 7. Znanje stranih jezika ispitanika.....	29
Grafikon 8. Važnost bavljenja djece dodatnim aktivnostima.....	30
Grafikon 9. Dodatne aktivnosti kojima se bave djeca ispitanika.....	30
Grafikon 10. Stavovi ispitanika o utjecaju dodatnih aktivnosti na motivaciju djece....	31
Grafikon 11. Stavovi ispitanika o utjecaju dodatnih aktivnosti na školske obveze djece i na motivaciju da budu uspješniji u školskim obvezama.....	32
Grafikon 12. Učestalost bavljenja djece ispitanika dodatnim aktivnostima.....	32
Grafikon 13. Podržavanje djece od strane ispitanika na bavljenje dodatnim aktivnostima.....	33

POPIS TABLICA

Tablica 1. Koeficijenti korelacije između varijabli.....	38
Tablica 2. Raspodjela ispitanika kojom se definira da li bavljenje dodatnim aktivnostima pomaže kod motivacije s obzirom na dob, spol, stupanj obrazovanja i zaposlenost ispitanika.....	40
Tablica 3. Rezultati Kruskal-Wallis testa za utjecaj bavljenja dodatnim aktivnostima i motiviranošću za njihovo bavljenje.....	42